

РЕШЕНИЕ
ПО ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА
№ 1-1/2024 г.

На основание 19, параграф 3, б. „Б“ от ДЕС, чл. 4, параграф 3 от ДЕС, чл. 2, параграф 1 от ДИРЕКТИВА 2011/92/ЕС във връзка с Решение на Съда на ЕС от 26.07.2017 г. по съединени дела C-196/16 и C-197/16 Comune di Corridonia, Comune di Loro Piceno et al и Решение на Съда на ЕС от 28.02.2018 г. по дело C-117/17 Comune di Castelbellino, методически указания (писмо вх. № РД-03-53-(3)/15.11.2021 г.) на Министерството на околната среда и водите (МОСВ) за извършване на posteriori assessment („пост фактум“) оценка съгласно последното издание от месец октомври 2020 г. на Практиките на съда на ЕС, относно прилагане директивите по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), чл. 92, т. 1, 94, ал. 2, чл. 82, ал. 3, чл. 93, ал. 9, т. 1 от *Закона за опазване на околната среда (ЗООС)*, и чл. 18 и 19, ал. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Наредбата за ОВОС)*, чл. 31, ал. 1 и ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и чл. 38, чл. 39, ал. 12 и 13 от *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС)*

ОДОБРЯВАМ

проект **„Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД и осъществяването на инвестиционно предложение (ИП) „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.**

с възложител: „Асарел-Медет“ АД

с адрес на управление: обл. Пазарджик, общ. Панагюрище, 4500 гр. Панагюрище, м. „Асарел“

Кратко описание на инвестиционното предложение:

„Асарел-Медет“ АД осъществява основната си дейност за добив и преработка на подземни богатства въз основа на „Договор за предоставяне на концесия за подземни богатства – медно-пиритни и златосъдържащи руди, чрез добив от находище „Асарел“, гр. Панагюрище, Пловдивска област“, сключен на 23 декември 1998 г., изменен и допълнен с

Допълнително споразумение (ДС) № 1 от 2 август 1999 г., Допълнително споразумение № 2 от 8 февруари 2005 г., Допълнително споразумение № 3 от 8 май 2007 г., Допълнително споразумение № 4 от 2 април 2009 г., Допълнително споразумение № 5 от 09 декември 2010 г., Допълнително споразумение № 6 от 19 март 2012 г., Допълнително споразумение № 7 от 10 март 2014 г. и Допълнително споразумение № 8 от 17 юни 2015 г. Добивът от находище „Асарел“ – участък „Запад“ е въз основа на Договор за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 1 от Закона за подземните богатства – метални полезни изкопаеми – медно-златни руди от находище „Асарел“ - участък „Запад“, разположено в землището на гр. Панагюрище, общ. Панагюрище, обл. Пазарджик.

Съгласно действащите концесионни договори на компанията, сроковете на концесиите са съответно:

- Находище „Асарел“ – общо 41 години от датата на влизане в сила на концесионния договор (07.07.1999 г.) и ДС № 7 към него (до 07.07.2040 г.);
- Находище „Асарел“- участък „Запад“ – 15 години (до 19.03.2027 г.).

Рудите се добиват по открит начин от рудник „Асарел“ в съответствие със съгласуван от Министерството на енергетиката (МЕ) с писмо Е-26-А-318/01.12.2016 г. „Цялостен работен проект за съвместно отработване на находище „Асарел“ и находище „Асарел“ – участък „Запад“ и годишни работни проекти.

Концесионната площ на находище „Асарел“ и находище „Асарел“ – участък „Запад“, определена по силата на цитираните концесионни договори, е в общ размер 17 434,1 дка, като включва площта, покриваща двете находища и необходимите площи за осъществяване на дейностите по концесиите.

Разглежданите проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“ и ИП „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ попадат в границите на концесионната територия.

I. Проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“.

С Решение по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) № 7-3/2012 г. на министъра на околната среда и водите е одобрено осъществяването на ИП „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище.

На основание чл. 60, ал. 2, във връзка с ал. 1 (изм., ДВ, бр. 77 от 9.10.2012 г., в сила от 9.10.2012 г.) от *Административнопроцесуалния кодекс* (АПК), с Решение № 22/01.02.2013 г. на министъра на околната среда и водите, е допуснато предварително изпълнение на дейностите по одобреното ИП, които включват:

- **Разширяване площта на рудник „Асарел“ до вариант „Етапен – 1“** – при което се постига освобождаване на допълнителни количества минна маса – руда за преработка, минна откривка и окисна руда. Предприетото разширение на рудничната площ не е свързано с промяна на технологията на добив на руда. Чрез нея са създадени условия за безопасно извършване на минно-техническите дейности и осигуряване на стабилитета на рудничните откоси при навлизането в дълбочина.
- **Разширение на „Западно насипище“** – промените са свързани с разширяване на площите, заети от Западно насипище, като разширението не е свързано с промяна на технологията на депониране на отпадъка, а само на използваните площи, влизащи в границите на насипището. Физическото разширение на площите, влизащи в обхвата на Западно насипище, е свързано с поэтапно разширение на системата от датчици за ежедневно следене на нивото на депресионната повърхност в насипището и гарантиране стабилитет на съоръжението за минни отпадъци;

- **Разширение на хвостохранилище „Люляковица“ (XX „Люляковица“)** – чрез изграждане на контрастена;
- **Разширение на „Окисно насипище“** – в т. ч. към р. Свинарски дол и към коритото на р. Асарелска, вкл. изграждане на корекция на р. Асарелска от района на съществуващия към момента на започване на реализацията на проекта водосток до входа на тунела и изграждане на отбивна стена в петата на насипището, и канал до съществуващия водоем за богати разтвори;
- **Модернизация на корпус „Средно и ситно трошене“ и Претоварен възел** – при което се постига годишна преработка на руда до 15 млн. тона, при количество преработена руда преди реализирането на проектното предложение от 13 млн. тона. Така се постига ефективно изземване и оползотворяване на запасите при навлизането на минните работи в дълбочина чрез преработка на потвърди руди със средно съдържание от 0,27% мед посредством шихтоване на руди със съдържание от 0,313% със свръхбедни руди със съдържание от 0,08% мед.
- **Модернизация на „Мелнично отделение и флотация“** – чрез преустройство във флотационно отделение на комбинираната гравитационно-флотационна схема на обогатяване с използване на центробежни сепаратори „KNELSON“. Чрез приложената модернизация се постига допълнително доизвличане от ценния продукт и пясъците при крайния отпадък на ценния компонент. Така се стига до по-пълното оползотворяване на ресурса и намаляване количествата образуван отпадък, както и съдържането на ценни компоненти в крайния отпадък.

Проектът включва дейности по разширение и модернизация на съществуващи съоръжения и обекти, като технологиите на добив и преработка на рудата, и третиране на образуваните минни отпадъци не са претърпели промени.

Преди започване на реализацията на дейностите по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“, към дата 01.01.2011 г., рудник „Асарел“ е бил с площ 1701,25 дка. След реализираното разширение, което е с обща площ 943,522 дка, общата минна маса съгласно актуализиран цялостен работен проект за съвместно отработване на находище „Асарел“ и находище „Асарел“ – участък „Запад“ е 518,481 млн. тона.

Площи за реализиране на проектното предложение на „Асарел-Медет“ АД за разширяване на промишлената площ на дружеството:

Минно съоръжение	Площи, урегулирани с Решение по ОВОС 85-27/1999 г. и ПУП, преди реализацията на проекта (дка)	Площи с извършени разкривни и добивни/насипни/намивни дейности към 01.01.2011 г. (дка)	Площи, предвидени по проекта за разширение на съоръженията (дка)	Обща площ на съоръженията след реализацията на проекта (дка)
Рудник „Асарел“	1 701,25	1 701,25	943,522	2644,772
Западно насипище*	2 189,43	1 809	1 916,153	4 105,583
Хвостохранилище „Люляковица“	4 075	3 435	730,018	4 805,018

Окисно насипище	626	431	497,671	1 123,671
Пром. площадка	1 379,86	1 379,86		1 379,86
Нова циклично поточна система (ЦПТ)	164,0	164,0		164,0
Всичко:	10 134,54	8 920,11	4087,364	14 222,904

*За обект Западно насипище със заповед № 1634/83 г. и заповед № 174/83 г. на Министерството на горите и горската промишленост, на основание чл. 9 от *Закона за горите*, се разрешава построяването на насипище. Това са нарушени терени в началото на експлоатацията в размер на 395 дка, които не са включени в дадените в таблицата площи.

Конкретните площи, които са пряко засегнати от отделните обекти, включени в проекта са общо 4 087.36 дка и са част от концесионната площ.

Реализацията на дейностите по разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД в цялост не е свързана с промяна в технологията на добив и преработка на рудата.

Чрез реализираните вече проектни дейности е извършена модернизация на оборудването за средно и ситно трошене на рудата, смилане и флотация.

Разширяване площта на рудник „Асарел“ до вариант „Етапен 1“

Разширяването на рудник „Асарел“ до Вариант „Етапен – 1“ е във връзка с разработените в периода 1978 – 1996 г. работни проекти и оценка на възможностите за рационално изземване на запасите в находището, доказани при детайлното проучване и приети разходи за добив и преработка. Цели се максималното използване на запасите в перифериите и в дълбочина на основното рудно тяло и удължаване срока на експлоатация на рудника.

Модернизация на корпус „Средно и ситно трошене“ и „Претоварен възел 1“

Модернизацията и реконструкцията на корпус „Средно и ситно трошене“ включва следните дейности:

- ✓ Демонтиране на съществуващите конусни трошачки КМДТ 2200Т;
- ✓ Монтиране на нова трошачка Нордберг НР 800 за I стадий на трошене /средно трошене/ на мястото на конусна трошачка № 6, която да бъде резервна на съществуващата конусна трошачка Нордберг МР 800;
- ✓ Монтиране на двудънна вибрационна пресевна уредба ЛН 3,0Х 7, 3 DD с пресевна площ 20 m² в Претоварен възел № 1, от която чрез мокро пресяване се получават три продукта;
- ✓ Монтиране на 3 конусни трошачки Нордберг НР 4 на мястото на конусни трошачки №№ 1, 2 и 3 за II стадий на трошене /ситно трошене/;
- ✓ Подаване на натрошения продукт от II стадий на трошене /с размери 10-0 mm/ чрез гумено-транспортна лента ПВН 2 с помощта на нов подвижен разтоварващ улей и транспортиране към междинни бункери на „Мелнично“ отделение.

Към момента модернизацията на корпус „Средно и ситно трошене“ и „Претоварен възел 1“ е изпълнена.

Модернизация на Мелнично отделение и флотация

Реализирани са промени с цел модернизирание на Флотационно отделение чрез преустройство на комбинираната гравитационно-флотационна схема на обогатяване с използване на центробежни сепаратори „KNELSON“.

Разширение на „Западно насипище“

„Западно насипище“ на рудник „Асарел“ е външно насипище, намиращо се извън котлована на рудника. Намира се на около 1 300 м западно от границата на открития рудник. Служи за депониране на рудничната откритка от открития добив на руда.

Проектът предвижда разширяване на площите, заети от Западно насипище и разширение на системата от датчици за ежедневно следене на нивото на депресионната повърхност. Реализацията на проектното предложение не е свързана с промяна на технологията на депониране на отпадъка, като процесите на неговото изграждане и експлоатация, предвид характера на извършваните в съоръжението дейности, протичат едновременно с поетапно усвояване на засегнатите площи. Предвидените за усвояване по проекта площи са с уреден териториалноустройствен и вещноправен статут.

Разширение на „Окисно насипище“

„Окисно насипище“ е съоръжение за минни отпадъци, на което се депонира отпадък от разкриването и добива на полезни изкопаеми – окисна руда. „Окисното насипище“ е разположено на юг от котлована на открития рудник „Асарел“. Развити са четири нива за нуждите на т.н. насипно окисляване. Насипището е изградено по утвърдена технология и работен проект и е рекултивирано до кота 912. Техническа и биологична рекултивация е извършена до кота 912 в източната, южната и западната част.

На „Окисно насипище“ минните отпадъци се подлагат на допълнително извличане на мед (Cu), чрез киселинно разлагане (насипно окисляване).

Промените по отношение на „Окисно насипище“ се изразяват в следното:

- Интензифициране на излужването чрез изграждане на нова оросителна система;
- Разширение в посока коритото на р. Асарелска;
- Разширение в посока коритото на р. Свинарски дол.

Напълно е завършен процесът по интензифициране на излужването, а разширението по посока коритото на р. Асарелска и разширението по посока коритото на р. Свинарски дол са в процес на изпълнение. Завършен е процесът по промяна предназначението на терените за това. Физически усвоените към онзи момент територии от предвиденото разширение са по посока р. Свинарски дол.

Целта на разширението на „Окисно насипище“ е увеличаване на обема на съоръжението за минни отпадъци с цел тяхното безопасно и законосъобразно депониране. Приложената алтернатива за разширение на „Окисно насипище“ е избрана на база извършените активни превантивни мероприятия и съобразно изградените хидротехнически съоръжения (ХТС). Включва територии, попадащи изцяло в обхвата на съществуващите противофилтрационни завеси – на р. Асарелска и към р. Свинарски дол. Това елиминира възможността от отрицателно въздействие на „Окисно насипище“ и неговото разширение по отношение на реките Асарелска и Панова /Свинарски дол/, и подземните водни тела.

Поетапното разширение на „Окисно насипище“ е свързано и с поетапно надграждане на функциониращата автоматизирана мониторингова система за следене на деформациите на насипището, така че във всеки един момент тя да покрива 100% площта на съоръжението. Целта е да се сигнализира в най-ранен стадий за евентуални отклонения в стабилитета на съоръжението, така че да се взимат бързи и адекватни действия, и да се предотвратява възникването на аварии.

Разширение в посока коритото на р. Асарелска – включва изграждане на следните съоръжения:

- Изграждане на корекция на р. Асарелска от района на съществуващия водосток до входа на тунела;
- Изграждане на отбивна стена в петата на насипището и канал до съществуващия водоем за богати разтвори.

Целта на корекцията е извеждането на реката от района на разширението на „Окисно насипище“, така че да се гарантира опазване на чистотата на водите ѝ и дългосрочното

подобряване във времето на общото ѝ екологично състояние, включително при поройни дъждове и други природни бедствия.

Разширението на „Окисно насипище“ в посока коритото на река Асарелска е свързано с изграждането на следните хидротехнически съоръжения:

- *Противофилтрационна завеса в района на бараж № 5а на р. Асарелска* – изграждането на противофилтрационна завеса е продиктувано от развитието на „Окисно насипище“ в източна посока, в района на коритото на р. Асарелска, като чрез нея повърхностните и подземните води се предпазват от замърсяване и се осигурява технически стабилитет на съоръжението.

- *Противофилтрационна инжекционна завеса при бараж № 5* – с изграждането на тази завеса се създава надеждна преграда срещу филтрацията на кисели води и продуктивни разтвори към р. Асарелска. Завесата е изградена напречно на речното коритото и пред разширението на „Окисното насипище“. Избилите кисели разтвори по ската, над инжекционната преграда, се стичат в канавка, която ги отвежда към водоем за богати разтвори.

- *Отводнителна канавка покрай бетоновата шлицова стена* – противофилтрационната инжекционна завеса прегражда филтрационния поток, вследствие на което се повишават нивата на подземните води и киселите води. Поради съществуващия риск те да избиват на повърхността по скатовете, както и за да не могат на повърхността тези води да преминат зад створа на инжекционната завеса, е изградена канавка. Канавката е изградена надлъжно на шлицовата стена, откъм страната на насипището. Постъпилите в канавката водни количества се отвеждат към водоема за богати разтвори.

Разширение в посока коритото на река Свинарски дол – освен по посока на р. Асарелска, „Окисно насипище“ се разширява и в югозападната част на съоръжението, към р. Свинарски дол. Площта на разширението в тази част е 26,5 дка, а обемът – 2 200 000 м³. Изградени са необходимите хидротехнически съоръжения и превантивни мерки против дренването на разтвори в дълбочина, вкл. противофилтрационна завеса.

Разширение на хвостохранилище „Люляковица“

Разширението е с цел осигуряване на достатъчно по обем пространство за безопасно третиране на образуваните минни отпадъци в рамките на концесионната площ и на концесионния срок, при гарантиране устойчивостта на хвостохранилище „Люляковица“. Хвостохранилището е изградено в поречието на река Люляковица чрез намиване на отпадъка.

Хвостохранилището е изградено при нормативна сеизмична устойчивост за VIII степен, като допълнително хвостохранилището е проектирано да отговаря за по-високата IX степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник (МШК). Устойчивостта на откосите се проверява по метода на кръгово-цилиндричните повърхнини на Фелениус-Терцаги и допълнително на Бишоп и Моргенщайн-Прайз.

По водния откос на основната каменна стена са положени два пласта геотекстил, изпълняващ ролята на обратен филтър. Върху дренажния език е положен един пласт геотекстил, а върху него - 30 см речна баластра със същото предназначение.

За осигуряване устойчивостта на хвостохранилището са изградени осем дренажни завеси за намаляване влиянието на поровото налягане.

Разширението на хвостохранилището е извършено чрез изграждане на контрастенна в югозападната част на хвостохранилището. Контрастенната е висока 25,5 метра и е с дължина 457 метра, а площта на основата ѝ е 85,699 дка. Контрастенната е част от въздушния откос на хвостохранилището и устойчивостта ѝ е определена като за съоръжение I клас. Стената е изградена като двустранен симетричен каменен насип, с централно противофилтрационно ядро от местни дълговечни материали, като това е окончателно оформеният въздушен откос. Обемът на насипа е 349 200 м³, от които 78 000 м³ са земни почви и 271 200 м³ – скален материал. Устойчивостта на стената е определена за най-високия профил на

хвостохранилището. Устойчивостта на откосите е определена в съответствие с „Нормите за проектиране на хидротехнически съоръжения. Основни положения - 07.08.1985 г.“, „Норми за проектиране на насипни язовирни стени - 07.08.1985 г.“ и „Наредба № РД-02-20-2/2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“.

Направените изследвания на отпадъчния хвост и получените данни от тях показват, че по отношение на съдържанието на вредни вещества отпадъчният хвост е „неопасен“.

Съоръжението е категоризирано чрез оценка на риска по чл. 22 б, ал. 5 от *Закона за подземните богатства*. Направено е заключение, че осигурената технологична стабилност и данните за свойствата на отпадъците, депонирани в хвостохранилище „Люляковица“ показват, че съоръжението се категоризира като съоръжение за минни отпадъци категория „Б“. Категоризацията е потвърдена в становище на „Евротест-контрол“ ЕАД от 23.06.2022 г.

Минните отпадъци от дейността на фирмата се управляват от План за управление на минните отпадъци, с последна актуализация от 2022 г.

След обжалване на издаденото от министъра на околната среда и водите Решение по ОВОС № 7-3/2012 г. и поредица произнасяния на съда, с влязло в сила Решение № 8906/12.06.2019 г. по адм. дело № 8918/2015 г. на Върховния административен съд (ВАС), решението е окончателно отменено. Процедурата по реда на глава шеста от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС) е възобновена и върната за ново произнасяне от компетентния орган, в случая директорът на РИОСВ-Пазарджик, съгласно изменение на ЗООС от 2012 г. С отмяната на Решение № 7-3/2012 г. е прекратено и предварителното изпълнение на дейностите, допуснато с Решение № 22/01.02.2013 г., които към настоящия момент в по-голямата си част са приключили.

В изпълнение на задълженията си по възобновената процедура по ОВОС за ИП „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище, компетентният орган е предприел необходимите действия и е стартирана нова процедура по реда на глава шеста от ЗООС, която съгласно методически указания на МОСВ се провежда „пост фактум“ по смисъла на процедурата по ОВОС за проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище.

Методическите указания за извършване на „пост фактум“ оценка по ОВОС са базирани на Практиките на Съда на ЕС (последно издание от месец октомври 2020 г.) относно прилагането на Директивите по ОВОС и СЕО, като съгласно същия се допуска провеждане на *posteriori assesement* („пост фактум“ оценка) по смисъла на процедурата по ЕО/ОВОС.

Съдът изказва мнение, „Въпреки, че правото на общността не може да попречи на приложимите национални правила да позволяват в определени случаи узаконяването на операции или мерки, които са незаконни от гледна точка на Общностния закон, такава възможност следва да бъде подчинена на условието, че не предлага на заинтересованите лица възможността да заобикалят правилата на Общността или да се откажат от прилагането им и, че тя трябва да остане изключение“. **Освен това оценка, извършена след изграждането и влизането на инсталацията в експлоатация, не може да бъде ограничена до бъдещото въздействие върху околната среда, но същото така трябва да се вземе предвид отчитане на въздействието върху околната среда от момента на приключване на дейностите по въвеждане в експлоатация.**

В тази връзка е и Решение от 28.02.2018 г. по дело С-117/17 г. на СЕС в диспозитива на което изрично се посочва, че в подобна хипотеза правото на Съюза изисква държавите членки да отстранят неправомерните последици от това нарушение и допуска след изпълнението на проекта последният да бъде предмет на нова процедура по оценка на въздействието, за да се провери съвместимостта на извършените фактически дейности с изискванията на Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година.

Междувременно от възложителя „Асарел-Медет“ АД в РИОСВ-Пазарджик е внесено уведомление за инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“, което с решение за прекратяване на административно производство по реда на чл. 27, ал. 2 от *Административнопроцесуалния кодекс* (АПК) № ПК-ОВОС-24-П от 19.07.2022 г. е прекратено до произнасяне на компетентния орган по процедурата по постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“.

Последващо, с Определение № 2035/04.10.2022 г. по АД № 843/2022 г. на Административен съд – Пазарджик, решението за прекратяване на административното производство по инвестиционното предложение на дружеството „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ е отменено и преписката върната на РИОСВ-Пазарджик за преразглеждане.

При съпоставяне съдържанието на проекта и ИП, е видно че характеристиките им ги поставят във взаимосвързаност, доколкото ИП „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 година“ не може да бъде осъществено самостоятелно. За ИП, проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ е базово и основно. Същото включва само спомагателни и поддържащи дейности, продължаващи и следващи хронологично, и практически дейностите, предвиждани и осъществени по предварителното изпълнение на ИП „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“. С него се предвижда единствено увеличаване площта на рудника и на хвостохранилището, и произтича от нуждите за наличие на специфична минна инфраструктура, подsigуряваща безопасност на добивните дейности в дълбочина, стабилност на рудничните бордове за гарантиране на здравето и живота на хората, както и за осигуряване на свързаните с добива спомагателни съоръжения за минни отпадъци. Всички тези дейности нямат самостоятелен характер, а имат поддържаща роля по отношение цялостната дейност по добив на подземни богатства.

Съгласно дадените от Административен съд – Пазарджик указания в Определение № 2035/04.10.2022 г., органът (РИОСВ-Пазарджик) не е обсъдил възможността двете инвестиционни намерения да бъдат обединени съгласно чл. 82, ал. 3 от *ЗООС*.

Съобразно горното и имайки предвид, че процедурата по ОВОС има цялостен характер, инвестиционните предложения се разглеждат съвместно, особено когато те са свързани, следват едно от друго или тяхното въздействие върху околната среда се припокрива, на основание чл. 82, ал. 3 от *ЗООС*, компетентният орган е счел за целесъобразно провеждането на една обединена процедура по ОВОС.

Освен фактическите и правни аргументи, в подкрепа на провеждането на обединена процедура по ОВОС са и основополагащите принципи в административното производство за законност, съразмерност, бързина и процесуална икономия, както и основните принципи, заложи в *Закона за подземните богатства* за пълноценно изземване и рационално използване на подземните богатства.

II. Инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.:

Инвестиционното предложение включва работи за развитие и изменение на основни и съпътстващи дейности, и съоръжения, без промяна в технологиите на добив и преработка на рудата.

В резултат на проведени проучвания и оценки е установено, че към 01.01.2022 г. запасите на медна руда в находище „Асарел“ и находище „Асарел“ – участък „Запад“, възлизат на 180.442 млн. тона със средно съдържание на Cu 0.326%, при минимално промишлено съдържание на Cu 0.08%. Количеството откривка възлиза на 338.039 млн. тона, общото количество минна маса е 518.481 милиона тона, а средният коефициент на откривка е 1.52 т/т. За усвояване на запасите до края на концесионния срок и устойчивото развитие на компанията се предвижда добив и преработка до 15 000 000 т/г. руда със средно

съдържание на Cu 0.27%. Това позволява оптимално оползотворяване на полезните изкопаеми, като означава рудата да се шихтова прецизно по количествени и качествени показатели при навлизане на минните работи в дълбочина.

Развитие на рудник „Асарел“

Предвижда се развитие на рудник „Асарел“ в дълбочина до достигане на кота 435 и пълно изземване на запасите от находище „Асарел“ и находище „Асарел” - участък „Запад”, с цел оптимално извличане на запасите и ресурсите на медни руди.

Съвместното разработване на находище „Асарел“ и находище „Асарел” - участък „Запад” е обвързано технологично, функционално и инфраструктурно със съществуващата Обогатителна фабрика (ОФ), както и със съоръженията за минни отпадъци, в т. ч. „Западно насипище“, хвостохранилище „Люляковица” и „Окисно насипище“, със съответните водопреносна, електропреносна, пътна и спомагателна инфраструктура и др.

Разработването на находище „Асарел“ до 2040 г. е планирано на базата на технико-икономическа оценка на възможностите за добив и преработка на руди със съответното количество и качество, както и на съответната откритка. Чрез настоящото инвестиционно предложение се предвижда годишният добив на руда да достигне до 15 млн. тона. Въз основа на съгласувания цялостен проект и последващи проучвателни и проектни дейности са определени необходимите площи за развитие, включващи котлована на открития рудник по неговата граница на повърхността, съоръжения за предотвратяване навлизане на повърхностни води, зони с повишен интензитет на деформациите вследствие провежданите минни работи.

Към 01.01.2022 г. площта на рудник „Асарел“ е в общ размер 2 454 дка, в която се включват площите на двете находища, както и терените, върху които се развиват минно-инженерните дейности, осигуряващи пълното и ефективно изземване на запасите от находищата. Извън площта на открития рудник, върху 194 дка, е изпълнена мярка с код DP_15 от ПУРБ за отвеждане чистите води на р. Панова, а върху 137 дка са изградени инфраструктурни обекти.

Развитието на рудника ще бъде в южната, западната и северната му части, като чрез него ще се осигурят необходимите площи за направата на откосите, гарантиращи минно-техническата стабилност на рудника при изземването на неусвоени запаси в площ и в дълбочина (в рамките на концесионния срок и на отредената концесионна площ). Предвидена е площ на развитие на рудника от 191.962 дка, както следва:

- В землището на с. Оборище – 64,74 дка;
- В землището на гр. Панагюрище – 127,222 дка.

Цялостният работен проект за съвместно отработване на находище „Асарел“ и участък „Запад“ и дългосрочното развитие на рудника предвижда достигане до кота 435. Очакваната площ на рудничния котлован ще достигне над 3.1 км².

Съгласно инвестиционното предложение, част от съществуващите съоръжения за депониране на минните отпадъци ще бъдат разширени или надградени. Предвижда се количествата откритни материали, за чието депониране общият обем на „Западно насипище“ няма да бъде достатъчен, да бъдат насипани в отработени пространства в границите на рудника.

Развитието на рудника и разкриването на полезното изкопаемо до края на концесионния срок ще доведе до генериране на 338,039 млн. тона откритка, която понастоящем се депонира на „Западно насипище“. Остатъчната вместимост на насипището към 01.01.2022 г. е възликала на 288.7 млн. тона, от които около 40 млн. тона е трябвало да бъдат доставени с автосамосвали, а останалата част да бъдат депонирани посредством циклично-поточна система (ЦПТ-2).

Количествата откритни материали, възлизащи на около 44,800 млн. тона, за чието депониране общият обем на „Западно насипище“ няма да бъде достатъчен, ще бъдат насипани в отработени пространства в границите на рудника.

Вследствие на развитието на рудника и обхващане на нови площи, в които ще се реализират откривни и минни дейности, се налагат инфраструктурни промени в западната част и в северната част на обекта, както следва:

- ✓ Преместване на ЦПТ-3 (за руда);
- ✓ Преместване на диспечерната;
- ✓ Извеждане на чистите води на р. Панова;
- ✓ Извеждане на чистите води на р. Асарелска;
- ✓ Преместване на ЦПТ-2 (за откривка);
- ✓ Преместване на тръбопровод за обратно водоснабдяване;
- ✓ Преместване на руднична подстанция.

Промяна на транспортната схема за извоз на руда от рудник „Асарел“ до обогатителна фабрика „Асарел“

Поради ограничаване развитието на минните работи, свързано с навлизане в дълбочина и развитието на контура на рудника, през 2025 г. циклично-поточната система ЦПТ-3 за руда трябва да бъде демонтирана и преместена на друго подходящо място.

През 2020 г. е разработено и прието предпроектно проучване „Изграждане на нова транспортна схема за извоз на руда от рудник „Асарел“ до обогатителна фабрика „Асарел“. В резултат на предпроектни проучвания е определена оптимална кота 630 за транспорт или 615 за ниво на разполагане на трошачно-пресевен комплекс (ТПК), която е отправно начало при всички по-нататъшни изчисления и оценка на избраните варианти на поточната система и точки на разполагане. Точните коты се определят съобразно развитието на минните работи.

Преместване на диспечерната

Очаква се минните работи да достигнат диспечерския пункт за управление на технологичните процеси в рудник „Асарел“, разположен на източния неработен борд на рудник „Асарел“, в периода 2024 – 2026 година.

Централният диспечерски пункт понастоящем е монолитна конструкция. Инвестиционното предложение предвижда изграждане на нова диспечерна с промяна на местоположението във връзка с развитието на рудника до 2040 г. Старата диспечерна ще бъде разрушена с помощта на типични методи за разрушаване на монолитни конструкции.

За новата диспечерна ще се използват стандартни проектни, строителни и монтажни дейности за сгради с производствено предназначение. Ще се вземе предвид и специфичното предназначение на сградата, свързано с наблюдение и управление на производствените процеси в рудника. Ще бъдат предвидени съответните съоръжения, включително по отношение на използваните автоматизирани диспечерски системи за управление на технологичните процеси в рудника.

За персонала ще бъдат предвидени битово помещение и водоснабдяване, и канализация, стъпващи на вече изградени и съществуващи такива.

Извеждане на чистите води на р. Панова

Извеждането на чистите води на р. Панова извън зоната на развитие на рудника е с цел опазване повърхностните води от замърсяване.

Предвижда се изграждане на система от хидротехнически съоръжения за недопускане разпространението на замърсители във водите на р. Панова. За възпрепятстване замърсяване на речните води и ограничаване влиянието на повърхностни води в контура на рудника се предвижда изграждането на съоръжения, отвеждащи водите извън зоната на минните работи. За възпрепятстване замърсяването на речните води и ограничаване влиянието на повърхностни води в контура на рудника, се предвижда изграждането на две отбивни съоръжения, три покрити стоманобетонни канала и водосток под рудничен път № 1, отвеждащи водите извън зоната на минните работи.

Основна цел на новото проектно предложение е извеждането на чистите води извън котлована на рудник „Асарел“, в западната част при р. Панова, предвид развитието на минните работи и развитието на рудника.

Извеждане на чистите води на р. Асарелска

В района на източния борд на рудника преминава р. Асарелска, която в зоната на рудника е в стоманобетонено корито, съгласно извършена корекция по проект от 1984 г. Дължината на съществуващата корекция е около 780 м. В района, където пътят към инсталацията за екстракция и електролиза пресича корекцията на р. Асарелска, е изграден водосток под пътя и водите постъпват в първоначалното си корито непосредствено под Бараж 3. По протежението на речното корито има изградени общо пет баража.

Развитието на контура на рудника налага участъкът между бараж Б1А и бараж Б3А да бъде изместен в източна посока.

Основна цел е извеждането на чистите води извън котлована на рудник „Асарел“, така че да не се допусне замърсяването им, предвид развитието на минните работи в периода от 2024 до 2038 г.

За да се предотврати изливът на чисти води от р. Асарелска и отводнителния канал на северните дерета в рудника, трасето на реката се предвижда да се отклони в югоизточна посока и да премине през площадка „Асарел“.

Предвижда се изграждането на отбивен бараж, който ще бъде начало на корекцията на реката. Трасето на корекцията ще се насочи в югоизточна посока, като при достигане до крайния участък на съществуващия отводнителен канал на северните дерета, тя ще продължи в неговото корито с променен наклон. След това чрез каскада обединеният поток ще се насочи по площадковите пътища отново в югоизточна посока.

Корекцията ще заусти в дере, приток на съществуващия участък на р. Асарелска, в зоната на утайтеля в южната част на площадка „Асарел“. Общата ѝ дължина е 1782 м от отбивния яз до точката на заустване.

В зоната на корекцията ще бъде необходимо да се реконструират участъци от канализациите за смесени и битово-фекални води по трасета, успоредни на корекцията на реката. Такива участъци ще има в зоната на съгъстителите за сливни води.

Преместване на циклично-поточна система (ЦПТ-2)

През 2011 г. в рудник „Асарел“ и „Западно насипище“ е доставена, монтирана и въведена в експлоатация нова циклично-поточна технология (ЦПТ-2) за извоз на откритка. Тя представлява система от съоръжения, с помощта на които материалът от откритката на рудник „Асарел“ се транспортира до „Западно насипище“, където се насипва чрез насипообразувател. Проектната производителност на системата е 5000 т/ч. През системата ТПК-ГЛТ-насипообразувател могат да преминават средногодишно около 27.5 – 28 млн.т. откритка.

ЦПТ-2 ще работи до момента, в който нейното местоположение започне да пречи на развитието на минните работи в процеса на развитието на рудника. Предвид очакваното развитие на минните работи е предвидено преместването ѝ в западния неработен борд на рудника, в района на участък „Запад“.

Изместване на тръбопровод за обратното водоснабдяване в района на Окисно насипище

Развитието на минните работи при разширяване на рудника в южна посока ще засегне улейния хвостопровод, тръбопровода за обратното водоснабдяване, в този участък с дължина около 900 метра, и кабелна линия 6 kV . Според съгласувания от Министерството на енергетиката цялостен работен проект за съвместно отработване на находище „Асарел“ и находище „Асарел“ – участък „Запад“ е предвидено неговото изместване извън зоната на влияние на минните работи. По приетите проектни решения изместваният тръбопровод ще бъде стоманен Ф 900 мм.

Преместване на руднична подстанция

Рудничната подстанция се намира в района на южния борд на рудник „Асарел“. В съществуващото си положение рудник „Асарел“ се захранва от подстанция „Руднична“ с два тринамотъчни силови трансформатора 110/6/6 kV, всеки с номинална мощност 25 MW. Звездният център на силовите трансформатори, на страна средно напрежение, работи като неефективно заземен през съпротивление. Стойността на съпротивлението е 60 Ω.

Съгласно плановете за развитие на електрическата мрежа, захранваща рудник „Асарел“, в бъдеще е предвидено главна помпена уредба в рудника да се захранва от подстанция „Руднична“. С развитие на минните работи в дълбочина и заложеното преустройство на ЦПТ-3 се очаква инсталираната мощност на консуматорите, захранвани от подстанция „Руднична“, да достигне 15-20 000 kW.

Експлоатационно изграждане на хвостохранилище „Люляковица“ до кота 900

Проектната площ на хвостохранилището е 4 075 дка (съгласно одобрен ПУП) при капацитет за 320 млн. тона отпадъци. Към 01.01.2010 г. съоръжението обхваща територия от 3 171 дка и в него са депонирани 189 950 385 т или 125 879 809 м³ отпадъци от обогатяването, като са рекултивирани 142 дка откоси и берми по стената. Общата площ на хвостохранилище „Люляковица“ след разширението е 4 805,018 дка. Дължината на намивната дига е 2 300 м, а водното огледало е ~ 700 дка. Типът на стената е намивна. Крайната кота на надграждане е кота 900 и могат да бъдат складирано около 500 милн. т отпадък, но ще е необходимо монтирането на помпи за пулп за крайния етап. Първоначално е изградена основна каменнонаситна стена до кота 722⁷⁰, която откъм водната страна завършва с дренажен каменен език с дължина 250 м и дебелина 20 м.

Проектът обезпечава необходимия обем за депониране на образуваните производствени отпадъци, като осигурява устойчивостта и безопасността на съоръжението и позволява оптимално изземване на запасите от съществуващото находище в рамките на концесионната площ и на концесионния срок.

Надграждането на стената на хвостохранилище „Люляковица“, включва:

- ***Изграждане на стената на хвостохранилището до кота 900, заедно със съответните дренажни завеси за гарантиране на устойчивостта***

Предвижда се развитие на стената на хвостохранилище „Люляковица“ от кота 830 до кота 900, свързано с изграждане на 19 намивни диги от земно-скален материал, всяка от които с височина 3,75 м. С най-голяма дължина е бермата на кота 889.25 (3 354 м), а най-къса е бермата на кота 829.00 (2133 м).

След надграждането на стената ще бъдат залети нови площи, разположени в чашата на хвостохранилището. Ще бъдат засегнати 474,093 дка, намиращи се в землището на с. Оборище, изцяло в концесионния контур.

За гарантиране на устойчивостта на стената до 2021 г. са изпълнени 8 дренажни завеси за намаляване на поровото налягане. Устойчивостта на стената е определена за най-високия (най-неблагоприятния) профил.

Устойчивостта на съоръжението е определена от екип на „УАСГ – ЦНИП“ ЕООД, като за целта са използвани 3 двумерни геотехнически модела, изготвени по профилни линии, прокарани в най-високите участъци, перпендикулярно на откосите на основна стена, „Контрастена 1“ и източната част на хвостовата стена.

На база на направените изчисления са направени следните заключения:

- Основната стена на хвостохранилището и въздушният откос (над стената) до кота 900 имат необходимата нормативна устойчивост за VIII (1.599) и IX (1,247) степен на сеизмичност;
- Контрастена 1 и въздушният откос на хвостохранилището (над контрастената) до кота 900 имат необходимата нормативна устойчивост за VIII (1.827) и IX (1,506) степен на сеизмичност;

- Източният въздушен откос на хвостохранилището до кота 900 има необходимата нормативна устойчивост за VIII (1,476) и IX (1,219) степен на сеизмичност.

Посочените коефициенти за устойчивост са определени на база коефициенти за сеизмичност по Наредба № РД-02-20-2/2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони. В процеса на проектиране е осигурена по-висока нормативна устойчивост на съоръжението от изискуемата, съгласно действащата в страната нормативна база. Това се потвърждава и от факта, че за целите на проектирането през 2018 г. от БАН - Национален институт по геофизика, геодезия и география е изготвено детайлно микросеизмично райониране и определяне на проектните сеизмични характеристики на хвостохранилище „Люляковица“, съгласно което сеизмичният коефициент за дадената територия е по-нисък от нормативния.

- **Насипни работи за изпълнение на диги**

Изпълнението на наливните диги се извършва по нормативно установени технологични способности на пластове от по 0.50 м, които се уплътняват от движението на самосвалите и булдозерите.

Наливните диги се изпълняват на участъци от 500 м с цел да се води наливен процес, да се управлява дължината на водното езеро и да не се допуска изсъхване на плажа и разпрашаване, като броят на участъците зависи от дължината на всяка от дигите.

Върху изграден участък от дигата се монтира наливният тръбопровод.

- **Дренажни завеси**

За осигуряване на устойчивост на стената се изграждат дренажни завеси, които да осигурят намаляване на поровото налягане.

Дренажните завеси се изпълняват чрез изграждане на земни диги навътре по плажа.

От насипаните диги чрез сондажи с диаметър 0.60 метра през 10 метра, до зададена дълбочина, се прави запълване с пясък $d_{cp} = 1$ мм. С прокарането на дренажните сондажи се цели пробиване на пластове с по-ниски коефициенти на филтрация. Така се създават условия за намаляване на поровото налягане в района на дренажните завеси.

Сондирането се извършва в хвост със среден диаметър на зърната 0,07 мм до 0,09 мм. Сондажите преминават през пластове от хвост с естествена влажност, над депресионната крива и водонаситени пластове под депресионната крива.

След достигане на проектната дълбочина, сондажът се промива само с чиста вода до изнасянето и на последните глинести съставки от него. В така почистения сондаж, с помощта на багер и ръчно, се насипва пясък до пълното запълване на сондажния отвор.

Техническа вода се доставя с водоноски, захранващи се от водоснабдителната система на дружеството. Необходимото количество вода за прокарането на един сондаж е от 15 до 35 м³.

Прилаганите технологии повишават стабилитета на съоръжението и не оказват отрицателно влияние върху околната среда.

- **Контролно-измервателна система (КИС) за мониторинг устойчивостта на стената**

Устойчивостта на стената на хвостохранилището се следи чрез контролно-измервателна система (КИС), измерваща поровото и пиезометричното налягане, и положението на депресионната крива, включително и тяхното изменение при земетръс. Системата е автоматизирана. Посредством радиосигнали данните от датчиците постъпват в приборна лаборатория по земна механика

С предвиденото надграждане на хвостохранилището КИС се разширява с 55 сондажа, в които се монтират съответните датчици. Сондажите се изпълняват в 5 реда и 7 профила. Сондажите за пиезометрично налягане са дублирани с тръби за контролен ръчен замер на депресионната крива.

С цел изграждане на КИС се изпълняват насипни диги, напречно на бермите на стената, навътре в плажа и във всички профили (7 през 100 м), с кота на короната 834.0.

Пиезометрите за изпълнение на КИС са от PVC тръби R10-D-90/4.2 и R16-D-90/6.2, които могат да поемат натоварването от хвоста и при най-дълбоките пиезометри.

- **Хвостопроводи**

Отпадъкът от ОФ „Асарел“ се транспортира до хвостохранилище „Люляковица“ чрез тръбопроводи, като по тях се осъществява транспортирането на утайки от пречистване на отпадъчни води от минно-добивната дейност. Началната точка на хвостопровода от ОФ „Асарел“ е на около 100 м преди опробвателната станция, на кота 911. Транспортирането на хвоста се осъществява с полиетиленови тръбопроводи по северния борд на рудник „Асарел“. Намивният хвостопровод е изпълнен в една нитка от стоманени тръби ф 800. Дължината му е 2 300 м, разположен е на бетонови блокчета.

С развитие на минните работи се предвижда изместване на трасето на тръбопроводите от рудника до хвостохранилище „Люляковица“ на по-висока кота в рамките на ПУП.

За надграждането до к. 900 се предвижда при хвостохранилището, в източната част на дигата, да има два паралелни хвостопровода – транзитен ф1000 (ПЕВП-РН6) и стоманен намивен ф900 и ф800. Намивният хвостопровод е ситуиран от страната на езерото, а транзитният от страната на въздушния откос.

- **Управление на повърхностните води по бермите и откосите на хвостохранилище „Люляковица“ - отводняване**

Повърхностните води от бермите и прилежащите им откоси се улавят и насочват към новопроектирани съоръжения (тръбопровод/канал) по източния и западния контакт на стената и оттам през съоръженията за отводняване на основната стена на хвостохранилището към контактен водоем.

Предвидени и изградени инфраструктурни връзки

- **Пътища**

Реализацията на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“, както и на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ не е свързана с изграждане на нова или промяна в съществуващата пътна инфраструктура. Използват се предимно съществуващи пътища и пътни връзки.

- **Електроснабдяване**

Реализацията на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“ не е свързана с промени в електроснабдяването на обекта.

За реализирането на инвестиционното предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ ще се наложат промени в електроснабдяването на отделни подобекти, което няма да доведе до засягане на терени извън концесионната площ и такива, неувредени понастоящем от рудничната дейност.

- **Водоснабдяването за питейно-битови нужди**

Реализацията на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“ и инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ не водят до промяна на количеството използвани свежи води и до промяна на схемата на водоползване на дружеството.

- **Промислено водоснабдяване**

Допълването на оборотното водоснабдяване на „Асарел-Медет“ АД се осъществява съгласно издадено по реда на Закона за водите Решение № 0017/2021, издадено от Община Пирдоп за продължаване срока на Разрешително за водовземане № 0891/2002 за ползване на вода от язовир „Жеков вир“ за допълване на оборотно водоснабдяване в обогатителна фабрика „Асарел“ при необходимост.

След реализацията на проекта и инвестиционното предложение, и добив на руда до 15 млн.т, количеството необходима свежа вода ще се запази в рамките на разрешените 4 млн. м³/г, а оборотната вода ще се увеличи до 63,5 млн. м³/г.

- **Оборотно водоснабдяване - участък „Люляковица“**

Реализацията на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“ не е свързана с промени във водоснабдителната система. С реализирането на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ ще настъпят промени във водоснабдителната система. С преместването на диспечерната и подстанция „Руднична“ ще се изисква преместване на тръбопроводите за питейно-битово и производствено водоснабдяване. Новите тръбопроводи за питейно-битово и промишлено водоснабдяване ще бъдат в границите на концесионната площ, като трасетата им ще преминават по вече усвоени за рудничната дейност терени.

- **Канализационна система**

Реализацията на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, гр. Панагюрище“ не води до промяна в канализационната система на площадката на рудника. С реализирането на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ за част от подобектите ще се проектират и изпълнят канализационни системи. Подлежащите на преместване са диспечерната и подстанция „Руднична“, като реализирането на предвидените измествания е свързано с проектирането и изграждането на нова канализационна система. Новопроектираната и изградена канализационна система ще бъде в границите на концесионната площ, като трасетата ѝ ще преминават по вече усвоени за рудничната дейност терени.

Отпадъци

„Асарел-Медет“ АД генерира минни отпадъци от открития добив и преработка на метални (Cu-съдържащи) полезни изкопаеми, и има изградени, и функциониращи съоръжения за съхранение на минни отпадъци. Минните отпадъци от дейността на фирмата се управляват от План за управление на минните отпадъци, с последна актуализация от 2022 г., който е внесен в министерство на енергетиката.

Дейностите по управление на отпадъците на територията на „Асарел-Медет“ АД се извършват, съгласно *Закона за управление на отпадъците* (ЗУО) и свързаните с него поднормативни актове. В дружеството се извършва дейност „предварително съхранение при мястото на образуване“, като за целта е създадена съответната организация за управление на видовете отпадъчни потоци, според конкретните изисквания за събирането, предварителното съхранение и последващото им предаване за третиране.

Реализацията на инвестиционното предложение няма да доведе до промяна на видовете генерирани отпадъци и тяхното управление.

Опасни вещества

На промишлена площадка „Асарел“ се съхраняват горива, химични вещества и смеси, част от които се класифицират като опасни. Съгласно изискванията на глава седма от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС) предприятието е класифицирано като съоръжение/предприятие с нисък рисков потенциал и за него има изготвен и одобрен доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА).

След реализацията на инвестиционното предложение годишното потребление на основните материали, необходими за добива и преработката на руда - взривни вещества и флотационни реагенти, ще се увеличи с около 13%. Не се очаква промяна на количествата съхранявани опасни химични вещества и смеси (ОХВС).

Проектът и инвестиционното предложение не разглеждат промяна в сега използваната технология за открит добив на руда от находище „Асарел“ и находище

„Асарел“ – участък „Запад“. Това от своя страна не налага промяна във вида на използваните спомагателни материали.

Пречистване на отпадъчни води от минно-добивната дейност

Дружеството ще продължава да добива и преработва руда до получаване на меден концентрат и катодна мед, поради което количеството на генерираните производствени отпадъчни води ще запази нивата преди реализиране на инвестиционното предложение.

Пречистването на отпадъчните води включва три пречиствателните станции, предназначени за пречистване на дренажни и битово-фекални води, както следва:

- Пречиствателна станция за руднични води (ПСРВ);
- Пречиствателна станция за дренажни води (ПСДВ);
- Пречиствателна станция за битово-фекални води (ПСБФВ).

Основно предназначение на ПСРВ и ПСДВ е да пречисти дренажните води на рудник „Асарел“ или смесени води от дренажна галерия и филтрат от сорбционната инсталация. ПСРВ е с дебит до 288 м³/ч. ПСДВ с дебит до 72 м³/ч. Пречистването се извършва с физико-химични методи.

ПСРВ и ПСДВ могат да работят поотделно и в паралел при необходимост. Обикновено работи само една от двете станции при натоварване под 50 % от максималния капацитет на пречистване. Технологичният процес на пречистване е напълно автоматизиран.

Пречистените води от ПСРВ се заустват в смесен поток с пречистените води от ПСДВ в р. Асарелска.

ПСБФВ е предназначена да пречиства отпадъчните битово-фекални води с дебит до 4 л/с. Пречистената вода преминава през автоматизираната хлораторна инсталация и се зауства в р. Асарелска

Рекултивация паралелно с минните работи

Рекултивацията на всички обекти се изпълнява в два етапа – **техническа и биологична.**

Техническа рекултивация

„Окисно насипище“

Насипището поема окисна руда със средно съдържание на мед 0,1-0,2% и съдържание на сулфидна сяра 3-5%. То е рекултивирано до кота 912. До момента са рекултивирани 349 дка.

Техническата рекултивация включва:

- Преоткосиране (намалвяване ъгъла на откосите);
- Полагане по откосите на 15 см чакъл, служещ за площен дренаж за поемане и отвеждане на киселите инфилтрационни води;
- Дренажен геокомполит, служещ за извеждане на киселите води извън тялото на отвала, като се предотвратява появата им на повърхността;
- Оформяне на рекултивиращ почвен слой от 30 до 70 см за осигуряване на нормални условия за растеж на бъдещата растителност;
- Противоерозионна защита на почвения слой чрез брегови укрепителни плетчета, за да не възникнат ерозионни процеси (преди да се развие растителността).

„Западно насипище“

Към настоящия момент е изграден хоризонт 1000. Насипището ще продължи да поема откривката до края на концесионния срок. До момента са рекултивирани 283 дка. Рекултивацията се извършва поэтапно, съобразено с минните работи.

Техническата рекултивация включва:

- Преоткосиране (намалвяване ъгъла на откосите);

- Дренажен геокмпозит, служещ за извеждане на киселите води извън тялото на отвала, като се предотвратява появата им на повърхността;
- Оформяне на рекултивиращ почвен слой за осигуряване на нормални условия за растеж на бъдещата растителност;
- Противоерозионна защита на почвения слой чрез брегови укрепителни плетчета, за да не възникнат ерозионни процеси (преди да се развие растителността).

Хвостохранилище „Люляковица“

Стената на хвостохранилището се изгражда чрез утежняване със земно-скален материал. Успоредно с изграждането на стената се извършва и рекултивация на въздушния откос. За осигуряване на дълговременна устойчивост и предпазване на откоса от повърхностна ерозия, същият се подравнява, насипва се с изветрял скален материал и хумусна почва, след което се уплътнява.

Бермите, които служат за транспортно и водоотвеждащо съоръжение, се оформят чрез насипване и уплътняване на изветрял скален материал с наклон към вътрешната част на горния ръб на откоса. На всяко стъпало се изгражда предпазна призма с височина до 0.8 м и широчина в основата до 1 м. Рекултивирани са 1049,2 дка от сухия откос на стената на хвостохранилището.

Техническата рекултивация включва:

- Полагане на запечатващ пласт от земно-скален материал на бермите с окончателна дебелина след уплътняване от 1.00 м до 1.05 м;
- Полагане на запечатващ пласт от земно-скален материал на откосите с окончателна дебелина след уплътняване от 0.70 м до 0.75 м;
- Полагане на рекултивиращ почвен слой от 0.30 м до 0.35 м за осигуряване на нормални условия за растеж на бъдещата растителност;
- Изграждане на предпазна дига по ръба на бермата, което осигурява използването ѝ като отводнителен канал на валежните води от откосите.

Биологична рекултивация

Тя е еднотипна за всички рекултивирани обекти и обхваща всички площи с приключена техническата рекултивация.

Биологичната рекултивация включва:

- Третиране на повърхността с хидратна вар и карбонатен пясък, за да се неутрализира високата киселинност на материала;
- Култивиране или още преосеитбена подготовка на почвата;
- Предпосевно минерално торене;
- Затревяване;
- Подхранване с изкуствени торове за стимулиране растежа на тревните видове;
- Поливане;
- Косене.

Окончателно освобождаване на концесионната площ

По сключените концесионни договори дружеството има задължение след приключване срока на концесията да извърши рекултивация на засегнатите терени, ликвидация или консервация на минните обекти. В тази връзка е изготвен и одобрен от МЕ проект за освобождаване на концесионната площ, ликвидация и рекултивация при съвместно отработване на находище „Асарел“ и находище „Асарел“ – участък „Запад“.

Рекултивацията на площите на територията на промишлената площадка включва техническа и биологична рекултивация, като е аналогична на технологията за рекултивация на „Западно насипище“. Периодично на част от нарушените терени се извършва поетапно техническа и биологична рекултивация. Рекултивация се залага ежегодно във фирмената Програма за опазване на околната среда.

Поддръжка на съоръженията за минни отпадъци (СМО) след края на периода на експлоатация и проведена рекултивация

След закриването на СМО, операторът на СМО има задължение да изгражда и поддържа в изправност КИС (чл. 22л, ал. 3 и ал. 4 от *Закона за подземните богатства* (ЗПБ)).

В срока, определен със заповедта на министъра на енергетиката за одобряване закриването на СМО, операторът на СМО в изпълнение на чл. 22л, ал. 4, от *ЗПБ* и чл. 25 от *Наредбата за управление на минните отпадъци* (НУМО) има задължение да контролира физическата и химическа стабилност на СМО, и да не допуска или да минимизира отрицателните въздействия върху околната среда, по-специално върху състоянието на повърхностните и подземни води съгласно *Закона за водите* (ЗВ), като за целта:

- Оборудва структурите, принадлежащи към съоръжението, с контролно-измервателна апаратура и провежда мониторинг съгласно плана за управление;
- Поддържа в изправност съществуващите водоотливни (помпени станции, преливни и отводнителни канали), дренажни, защитни и други необходими съоръжения;
- Не допуска замърсяване на повърхностните и подземните води.

Съгласно разпоредбата на чл. 22в, ал. 6 от *ЗПБ* се предвижда след закриването, рекултивацията на засегнатите земи и последващия мониторинг на съоръженията за минни отпадъци, минните отпадъци да се предават на областния управител на областта, на чиято територия се намират. Съгласно чл.22л, ал.6 от *ЗПБ*, операторът на закритото СМО се освобождава от задълженията по чл.22л, ал. 1-5 и по чл.22м от *ЗПБ* в случай, че бъде издадено разрешение за проучване или бъде предоставена концесия за добив на ПБ по чл. 2, ал.1, т. 7 за площ, включваща изцяло или част от закритото СМО. В този случай изпълнението на задълженията за управление на СМО, произтичащи от *ЗПБ* и *НУМО*, се поемат от титуляря на разрешението или от концесионера.

Съгласно заявените параметри, за инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ е определено че попада в обхвата на т. 2, буква „а“ от Приложение № 2 на *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС) и на основание чл. 93, ал. 1, т. 1 от същия закон, подлежи на процедура по преценяване необходимостта от извършване на ОВОС.

По искане на възложителя, на основание чл. 93, ал. 9, т. 1 на *ЗООС*, е предоставена възможност за провеждане на процедура по задължителна ОВОС, без да се извършва преценка за ИП.

По отношение компетентността на органа, провеждащ процедурата по ОВОС:

Съгласно разпоредбата на чл. 98, ал. 1 от *ЗООС*, за инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии на територията на Република България, за които се предполага значително въздействие върху околната среда на територията на друга държава или държави, компетентен да вземе решение по ОВОС е министърът на околната среда и водите. Въпросът за провеждане на процедура по трансграничен ОВОС е повдигнат по време на общественото обсъждане по чл. 97, ал. 1 от *ЗООС* от Васил Къдринов, председател на Български център за зелена икономика (БЦЗИ) и Константин Дичев – Коалиция срещу минните замърсявания.

Административният орган като взе предвид, че:

– При нормална експлоатация, отчитайки кумулативното въздействие със закритата мина „Радка“ и изведения от експлоатация рудник „Цар Асен“, не се очакват концентрации на метали във водите на р. Луда Яна преди вливането ѝ в р. Марица над нормативно установените съгласно приложение № 7, към. чл. 12, ал. 4 от Наредба Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

– Що се касае до уязвимостта на проекта и инвестиционното предложение на риск от големи аварии и/или бедствия, през 2021 г. „Всеруски научноизследователски институт по хидротехника „Б.Е. Веденеев“ е изготвил технически отчет на тема „Определяне на параметрите на пробивна вълна при хидродинамична авария на хвостохранилище „Люляковица“ и зона на заливане на долния биеф“. Предходно през 2012 г. от Itaska International Inc, също е изготвен анализ на разлива от хвостохранилище „Люляковица“.

За прогнозиране на динамиката на развитие на пробив е използван софтуер, разработен въз основа на „Методика за изчисляване на зоните на заливане при хидродинамични аварии в хранилища за промишлени отпадъци от химически предприятия“. Взети са предвид параметрите на контактния водоем, като най-важните от тях са данните за обема на водата, ширината и дълбочината до стената. За получаване на възможно най-лош вариант при изчисленията е прието, че потокът по дължината на разлива не се акумулира никъде, няма инфилтрация и не е взета предвид естествената грапавост на терена – моделирани са най-лошите възможни параметри, които не биха възникнали при естествени условия.

Резултатите от анализите показват, че формираната вълна, носеща твърдата фракция с едра зърнометрия, се придвижва бавно и спира своето разпространение преди да достигне село Росен. Водната маса, носеща суспендираната във водната среда фина фракция, достига максималното си разпространение до границите на с. Черногорово. Засегнати от високата вълна и отложения в нея хвост ще бъдат реките Люляковица, Банска Луда Яна и Луда Яна.

– Що се касае до вторично натоварване на водите с метали в резултат на излужването на отложения във водите нанос в резултат на евентуална авария на хвостохранилище „Люляковица“:

➤ По отношение на хвоста – в т.2.5.2.1 част I от ДОВОС, направените изследвания и получени резултати показват, че по отношение на съдържанието на вредни вещества, отпадъчният хвост е „неопасен“. Направените изводи са подкрепени от ежегоден четирикратно извършен мониторинг на акредитирана лаборатория „Евротест – Контрол“ ЕАД, като последните резултати са в доклад през месец май 2024 г., съгласно който всички изследвани параметри са със стойност, който ги определя като некритични, а стойността на рН на елуата е >8.

➤ Представени са изчисления от възложителя, които водят до извода, че след засегнатата зона не се очакват концентрации на метали в р. Луда Яна, над нормативно установените съгласно приложение № 7, към. чл. 12, ал.4 от Наредба Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води.

➤ Оценката, в становище с вх. № ПД-01-169-(85)/22.04.2024 г. на БДИБР, относно качеството на доклада е положителна – както за представената информация, така и по отношение на направените в него анализи, оценки и изводи.

➤ Съгласно становище на Минно – геоложки университет „Св. Иван Рилски“ с вх.№ ПД-01-169-(123)/14.08.2024 г. не са налице въздействия в трансграничен контекст.

От изложеното може да се заключи, че не се очаква натоварване на водите на р. Марица с метали в концентрации над нормативно установените след вливане на р. Луда Яна. Няма основание да се предположи, че осъществяването на проект за „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД (пост фактум) и инвестиционно предложение (ИП) „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г. ще има значително въздействие върху околната среда на територията на друга държава или държави.

Следователно, на основание чл. 94, ал. 2 от *ЗООС*, компетентен да вземе решение по ОВОС е директорът на РИОСВ -Пазарджик.

Проектът и ИП попадат в обхвата на чл. 31, ал. 1 на *Закона за биологичното разнообразие* (ДВ. бр. 77 от 9 Август 2002 г. и посл. изменения.) и чл. 2, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС, ДВ бр. 73/2007 г. и посл. изменения.).

Съгласно информацията в заданието, ДОСВ и ДОВОС, територията, върху която е осъществен част от проекта и ще се осъществят нереализираните до момента дейности от проекта и ИП, попада в границите на следните защитени зони:

1. BG0002054 „Средна гора” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-273 от 30 март 2012 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 32 от 24.04.2012 г.).
2. BG0001389 „Средна гора” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, обявена със заповед на министъра на околната среда и водите № РД-274 от 31 март 2021 г. (ДВ бр. 43 от 21.05.2021 г.).

Засегнатата от проекта и ИП територия не попада в границите на защитени територии по смисъла на *Закона за защитените територии*.

Проектът и инвестиционно предложение са допустими по смисъла на чл. 12, ал. 2 от *Наредбата за ОС*.

На проекта и инвестиционното предложение е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони по смисъла на чл. 39, ал. 3 от *Наредбата за ОС* и по реда на глава втора, раздел III от същата наредба, при което е преценено, че ИП е вероятно да е оказало и заедно с проекта да окажат значително отрицателно въздействие върху защитени зони:

1. BG0002054 „Средна гора” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-273 от 30 март 2012 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 32 от 24.04.2012 г.).
2. BG0001389 „Средна гора” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, обявена със заповед на министъра на околната среда и водите № РД-274 от 31 март 2021 г. (ДВ бр. 43 от 21.05.2021 г.).
3. BG0000426 „Река Луда Яна” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета от Министерски съвет с Решение № 122 от 02 март 2007 г. (ДВ бр. 21 от 09.03.2007 г.), изм. с Решение № 588 от 6 август 2021 г. на МС (ДВ бр. 67 от 13.08.2021 г.), обявена със Заповед № РД-84/26.01.2024 г. (ДВ. бр. 16 от 23.02.2024 г.).
4. BG0001039 „Попинци” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, обявена със заповед № РД-320/31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 52/2021 г. от 22.06.2021 г.).

На основание гореизложеното, проектът и ИП са подложени на оценка за степента на въздействие върху защитени зони BG0002054 „Средна гора”, BG0001389 „Средна гора”, BG0000426 „Река Луда Яна” и BG0001039 „Попинци”, която съгласно чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие* се проведе чрез процедурата по постфактум ОВОС по реда на *Закона за опазване на околната среда*. Изготвен е доклад за оценка степента на въздействие (ДОСВ), структуриран съгласно изискванията на чл. 23, ал. 2 от *Наредбата за ОС*, съобразно критериите на чл. 22 от същата. Очакваните въздействия на проекта и ИП върху предмета и целите на защитените зони са подробно разгледани и оценени в ДОСВ.

поради следните мотиви и фактически основания:

1. Докладът за постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г. е изготвен при съобразяване принципите за намаляване и преодоляване на риска за околната среда, и човешкото здраве, и осигуряване на устойчиво развитие, съобразно действащите в страната норми за качеството на околната среда.

2. В доклада е направено описание на съществуващото положение. Анализирани и оценени са въздействията върху компонентите и факторите на околната среда, населението и човешкото здраве, като резултат от вече реализираните дейности по проекта, както и очакваните въздействия от предстоящите за реализация. Обоснована е и необходимостта от инвестиционното предложение, като е направено описание и анализ на околната среда, населението и човешкото здраве, които се очаква да бъдат засегнати при реализацията на ИП, както и взаимодействието между тях.

3. Разгледани са и оценени равностойно алтернативи, които са относими към проекта и бъдещото ИП, и техните специфични характеристики. Разгледани са времевите периоди преди реализацията на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“, настъпили промени в процеса на реализация на проектното предложение, както и съществуващото състояние на околната среда понастоящем, преди завършване осъществяването на проекта и преди започване реализацията на инвестиционното предложение.

3.1 Нулевата алтернатива – нулевата алтернатива е отхвърлена като възможна, тъй като тя означава да не бъдат изпълнени необходимите минно-технически мерки за осигуряване сигурността на съоръженията в тяхната цялост, устойчивото им развитие и безопасността за работещите и населението. Прилагането ѝ би довело и до пропускане на социално-икономически ползи, което ще намали възможностите за развитие на община Панагюрище. Същевременно би се допуснало нарушаване на едно от основните изисквания на *Закона за подземните богатства* и подзаконовите нормативни актове към него, както и на концесионното споразумение, изискващо максималното усвояване на запасите.

3.2 Алтернативи за местоположение – не са разглеждани алтернативи по отношение местоположението на:

3.2.1 Разширението на рудник „Асарел“ по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“ и инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“, поради това, че както проектът, така и инвестиционното предложение са свързани с разширяване на вече съществуващ рудник, териториално обвързан с находището на запасите;

3.2.2 „Западно насипище“ и „Окисно насипище“, тъй като не е възможно насипищата да бъдат разположени на други места. Същите са изградени на сегашните си местоположения, определени с първият цялостен проект, утвърден за мината.

3.2.3 Хвостохранилище „Люляковица“, предвид описаните в т. 3.2.1.3 от доклада изисквания и ограничения като лимитиращ фактор, единствената възможност е разширението на съществуващото хвостохранилище чрез изграждане на контрастна по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“ и надграждане до кота 900 по инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“;

3.2.4 Дейностите, реализирани в корпус „Средно и ситно трошене“, „Претоварен възел 1“ и „Мелнично отделение и флотация“ по проект „Разширяване на

промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД, тъй като същите са свързани с модернизация на съществуващото и използвано към онзи момент оборудване.

3.3 Алтернативи за местоположение на подлежащите за изместване по инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ инфраструктурни обекти – разгледани са възможните алтернативи по местоположение на:

3.3.1 **Изместване на сградата на Централния диспечерски пункт** – в резултат на равностойното разглеждане на Вариант 1 и Вариант 2 за ново местоположение на Централния диспечерски пункт е видно, че двата варианта са абсолютно равностойни, що се касае до очакваните въздействия върху компонентите на околната среда и населението и човешкото здраве.

3.3.2 **Извеждане на чистите води на река Панова** – от предложените варианти за ново местоположение и трите варианта за отвеждане на чистите води на р. Панова са равностойни от екологична гледна точка, тъй като засягат терени с вече променено предназначение и усвоени за рудодобивна дейност, и не се очаква някой от тях да доведе до значителни въздействия върху засегнатото водно тяло и околната среда;

3.3.3 **Изместване на река Асарелска** – в резултат на равностойното разглеждане на предложените варианти за изместване на р. Асарелска – А1, В1, В2 и В3, е предпочетен вариант А1, тъй като този вариант е най-щадящият по отношение на компонентите на околната среда – реализирането на същият не е свързано с унищожаване на растителност и косвени въздействия върху животинския свят.

3.3.4 **Преместване на руднична подстанция** – от предложените алтернативи за ново местоположение и трите варианта за преместването на руднична подстанция са равностойни от екологична гледна точка, тъй като засягат предимно терени с вече променено предназначение и усвоени за рудодобивна дейност, и не се очаква някой от тях да доведе до значителни въздействия върху компонентите и факторите на околната среда, както и здравето на работниците и населението.

3.4 Алтернативи по технология:

3.4.1 На разширението на рудник „Асарел“ по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“ и инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ – съществуват три първоначални варианта за развитие на минните работи при експлоатацията на находище „Асарел“ – участък „Запад“ по вариант контур „Етапен 1“. Проектът и инвестиционното предложение не разглеждат промяна в сега използваната технология за открит добив на руда от находище „Асарел“, отговаряща на най-добрите практики в минното дело.

3.4.2 На разширенията на „Западно насипище“ и „Окисно насипище“ по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“ – алтернативи по технология с увеличение на обемите на двете насипища във височина е неприложима, тъй като не могат да бъдат изпълнени нормативните изисквания за стабилност на насипищата и не може да се гарантира тяхната цялост;

3.4.3 Предвидените разширения на хвостохранилище „Люляковица“:

3.4.3.1 по отношение на изграждането на контрастен на хвостохранилище „Люляковица“ – разгледани са два варианта за изграждане на контрастената: от намит или циклонизиран хвост и каменно-насипна стена с глинесто ядро или глинест екран.

Конструкцията на контрастената е изградена от дълговечни, местни материали, като каменно-насипна стена с глинещо ядро или глинещ екран. Отчетен е факта, че тя се явява и окончателно оформен въздушен откос на хвостохранилището и от екологична гледна точка това е по-добър вариант, поради което както и с цел осигуряване устойчивост на съоръжението, не са разглеждани други варианти.

3.4.3.2 по отношение експлоатационното надграждане на хвостохранилище „Люляковица“ до кота 900 – избраният вариант за изграждане на хвостохранилище „Люляковица“ е чрез директно намиване и отместване назад и нагоре (upstream) поради теренните условия на дерето на р. „Люляковица“. Други възможни варианти за експлоатационно изграждане на хвостохранилище, са:

- Downstream (надолу и навън) и с централно ядро;
- Изграждане с осушен хвост;
- Изграждане на скален насип в основата на стената с материал от откривката на рудника;
- Изграждане със затежняване по целия откос.

Тези варианти изискват изграждане извън концесионната площ. Освен това, при оценка на устойчивостта с осушен хвост стената няма нормативна устойчивост и не се осигурява нужният обем за складиране на отпадъка.

3.4.4 На дейностите, реализирани в корпус „Средно и ситно трошене“, „Претоварен възел 1“ и „Мелнично отделение“ и „Флотация“ по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“ – разгледани са два варианта за модернизация и реконструкция на корпус „Средно и ситно трошене“: с мокро и със сухо пресяване. Избраната технологична схема с мокро пресяване предвижда увеличаване на преработката на руда на годишна база от 13 000 000 t до 15 000 000 t. Това води до по-ефективно натоварване на мощностите, намаляване на разходите за смилане и намаляване на т. нар. рудничен скрап. Осигурява се по-ефективен флотационен процес и по-добро извличане на ценните компоненти от рудата, а от там – намаляване на количеството ценни компоненти в отпадния продукт и като цяло намаляване на количеството на минните отпадъци.

3.4.5 На подлежащите за изместване по инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ на инфраструктурни обекти – като са отчетени особеностите на терена и развитието на минните работи както понастоящем, така и в бъдеще, не са разработвани алтернативи по технология за подлежащите на изместване съгласно „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.“ инфраструктурни обекти.

4. Въз основа на направените в доклада анализ и прогноза на въздействията, които са възникнали в хода на реализацията на проекта и предполагаемите въздействия, които биха могли да възникнат в следствие бъдещата реализация на инвестиционното предложение може да се обобщи, че не се очакват значителни отрицателни въздействия върху населението и околната среда. Изводите за въздействието върху околната среда и здравето на хората от вече реализираните дейности по проекта, както и от предстоящите за реализация и реализацията на бъдещото ИП по компоненти и фактори на околната среда са:

Климат и атмосферен въздух

За прогнозиране на влиянието на реализация на проекта върху качеството на атмосферния въздух, е направен модел на разпространение на замърсителите на база на дисперсионен модел AERMOD използван от Американската агенция за опазване на околната среда (EPA). В него са отчетени топографията на района, розата на ветровете, специфични климатични параметри, възможните точкови и площни източници на замърсяване на въздуха и други фактори. Представени са тримерни математически модели

по отношение емисиите в атмосферния въздух на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) и азотни оксиди (NO_x). От представеното изследване за очаквани промени в качеството на въздушния басейн от площните и организирани източници на емисии на ФПЧ₁₀ и NO_x, може да се направи изводът, че в годишен и краткосрочен аспект качеството на атмосферния въздух няма да бъде повлияно отрицателно, като въздействието е приемливо в локален мащаб, в границите на концесионната площ, без да окаже отрицателен ефект върху близко разположените населени места и екосистеми. Направени са реалистични изводи по отношение – дълготрайно (или средногодишно) въздействие на обекта върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители. Отчетена е и възможната кумулативност при едновременно експлоатиране на повече от един елемент от проекта и инвестиционното предложение, както и при едновременно извършване на строителни работи. По отношение на краткотрайно (максимално еднократно) въздействие – обектът няма да оказва въздействие върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители.

Извършената оценка показва, че не се констатира и не се очакват значителни последици от въздействията на проекта и инвестиционното предложение по отношение на климата. Не се констатира изменение в режима и пространственото разпределение на стойностите на климатичните елементи в разглеждания район в резултат от проектната реализация досега. Такива не се очакват и в бъдеще от дейностите по завършване на проекта и от тези, касаещи инвестиционното предложение.

Правилното провеждане на дейностите по рекултивация на нарушените терени вследствие на минно-добивната дейност се очаква да окаже положително влияние върху КАВ в района в дългосрочен план.

От стартиране експлоатацията на проекта до настоящия проект операторът е провеждал мониторинг на всички изпускащите устройства на площадката, които отделят вредни вещества в атмосферата, от които не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии, поставени в комплексно разрешително (КР) № 404-Н0/2010 г. и по действащата нормативна уредба.

Повърхностни води

При оценката на въздействията върху количествените промени и качествените характеристики на пряко засегнатите реки и водни тела от вече реализираните дейности по проекта, както и от изпълнението на бъдещите проектни разработки, и инвестиционното предложение, не са констатирани и не се очакват значителни последици.

Реализирането на проекта само по себе си не е довело до значително повлияване върху химизма на речните води и освен това видно от анализираните данни е, че тенденциите на спад в натоварването на водите с мед, манган и желязо продължават, и по време на експлоатация.

От производствената дейност на дружеството няма заустване на производствени отпадъчни води без пречистване вследствие рудодобива и съпътстващите го дейности, няма констатирани зауствания на замърсени производствени отпадъчни води в повърхностни водни обекти.

Няма регистрирани настъпили замърсявания в резултат на осъществена производствена дейност, както и за бъдещи рискове за влошаване качеството на питейните води от разположените в близост водоизточници за питейно-битово водоснабдяване.

През периода на експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСВР, ПСДВ и ПСБФВ) от извършения емисионен контрол не са констатирани превишения на индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО), поставени в комплексно разрешително № (КР) 404-Н0/2010 г. и разрешително за заустване № 300052/25.08.2003 г. съответно няма съставени АУАН или санкции за замърсяване на повърхностен воден обект за периода от началото на 2012 г. до настоящия момент.

Степента на въздействие се оценява като висока отрицателна за реките в границите на концесионната площ и ниска отрицателна за повърхностните водни тела в тяхната цялост.

Реализираните вече проектни дейности не са довели до промени в наблюдаваната до 2012 г. тенденция за подобряване качеството на повърхностните води в границите на концесионната площ на „Асарел-Медет“ АД.

Експлоатацията на наличните ХТС, пречиствателни станции и съоръжения, както и изпълнението на предписаните допълнителни мерки от доклада, се очаква да подпомогнат наблюдаваните положителни тенденции, да смекчат очакваните въздействия и да доведат до подобряване на качеството на засегнатите реки.

Извършените вече проектни дейности, както и тези, които предстои да бъдат реализирани, вкл. и дейностите по новото инвестиционно предложение, не са оказали и не се очаква да окажат каквото и да е въздействие върху дебита и целостта на откритото речно водохващане на р. Панова за ПБВ на с. Оборище.

Дейностите по извеждане на съоръженията от експлоатация и правилно планиране и провеждане на етапа на рекултивация се очаква да окажат положително въздействие върху повърхностните води.

Подземни води

Направените анализи, определят изключително ниска степен на въздействията в резултат на вече реализираните дейности, както и тези, които се очаква да се проявят в хода на дейностите по завършване на проекта и реализацията на бъдещото ИП, спрямо състоянието на засегнатите подземни водни тела преди стартиране на разширението на рудника от 2012 г.

И за двете засегнати подземни водни тела не се очаква въздействие или се очаква такова, проявяващо се в много малки количества на малка площ, пренебрежимо, с много кратък период на действие и с пълна обратимост, което се обосновава с продължаването на изпълнението на дейности за екологосъобразен и устойчив добив, и преработка на медната суровина и с прилагането на предписаните допълнителни мерки.

При правилно провеждане на дейностите по рекултивация на нарушените терени, в дългосрочен план, се очаква преустановяване на по-нататъшното влияние върху подземните водни тела.

Ландшафт

Дейностите, предмет на проекта и инвестиционното предложение, се реализират в една силно антропогенизирана среда и промените в голяма част засягат вече изменени ландшафти. Вече изпълнените строителни дейности и предстоящите такива, само разширяват обхвата на промишления ландшафт, добавяйки нови модифицирани площи към вече съществуващите. Въздействията върху ландшафтите са отрицателни, с ниска до средна степен, локални, преки и обратими и необратими, дълготрайни. Рекултивацията на увредените терени ще доведе до смекчаване и подобряване на оценените въздействия чрез възстановяване на средата и минимизиране на визуалните въздействия.

Биологично разнообразие

Степента на въздействие върху компонентите на биологичното разнообразие, извън тези – обхванати в защитените зони, е оценено в доклада като незначително.

Културно-историческо наследство

В концесионната площ на „Асарел-Медет“ АД, съгласно данни от АКБ (№5100169), е регистриран само един археологически обект – средновековна крепост Койчово кале. Тя е разположена в централната южна част на концесионната площ. През 2023 г. са извършени пълни археологически проучвания на обекта. Предстои предприемане на последващи действия, в съответствие с разпореджанията на компетентните органи, в резултат на което

не се очакват отрицателни въздействия в хода на бъдещата реализация на проекта и инвестиционното предложение.

Опасни вещества

Проектът и инвестиционното предложение не предвиждат промяна в сега използваната технология за открит добив на руда и не включват въвеждане на нови технологични процеси и свързаните с тяхното изпълнение съоръжения, инфраструктура и суровини. Реализацията на ИП не е свързана с промяна във вида на използваните спомагателни материали и не се очаква да създаде допълнителен риск за съществуващите обекти на промишлена площадка „Асарел“, в които се съхраняват и използват на опасни химични вещества и смеси (ОХВС).

При спазване на нормативните изискванията за съхранение на ОХВС не се създават предпоставки за проява на въздействия върху компонентите на околната среда, оценени като такива със силна/висока отрицателна значимост, които могат да доведат до значителни последици върху околната среда.

Отпадъци

От дейността на дружеството както понастоящем, така и в бъдеще, се очаква да се образуват видове отпадъци, които подлежат на последващо третиране както по *Закона за подземните богатства*, т. н. минни отпадъци, така и по *Закона за управление на отпадъците* (ЗУО) – производствени и опасни отпадъци. Не са налични данни за извършване на нерегламентирани дейности с отпадъци от вече реализираните дейности по проекта, в резултат на което може да се заключи, че образуваните при реализираните проектни дейности отпадъци не са оказали вредно въздействие върху компонентите на околната среда. При спазване на изискванията на действащото в страната законодателство в областта на управление на отпадъците, то не се очаква бъдещите дейности по реализацията на проекта в неговата цялост и ИП да окажат каквито и да е въздействия, върху който и да е от компонентите на околната среда. Всички образувани отпадъци от реализираните вече проектни дейности са съхранявани на специално отредени за целта места, площадки за предварително съхраняване на отпадъци и са последващо предавани за третиране на фирми, притежаващи необходимите документи за дейности с отпадъци по ЗУО. Не се очаква и бъдещите дейности да повлияят отрицателно върху компонентите и факторите на околната среда, при условие, че управлението на отпадъците се осъществява при строго спазване на нормативните изисквания.

За периода на бъдещата реализация на проекта и инвестиционното предложение, не се очаква значително увеличение на количествата на минните отпадъци на единица добита руда, както и не се очаква образуването на различни по вид минни отпадъци от образувани и до настоящия момент. За периода на последваща експлоатация на проекта и реализацията на инвестиционното предложение се очаква образуването на около 2 тона откритка на тон добита руда. Последващото третиране на образуваните отпадъци ще продължи, както и досега – по реда и в съоръженията, разписани подробно в предложението за управлението на минните отпадъци.

Вредни физични фактори

Шум

За оценка на шума от предвидените с инвестиционното предложение дейности е приложена методология за оценка в съответствие с насоките на Световната здравна организация (WHO) и Световната банка (WB), като са дефинирани критериите за оценка на шум и вибрации, чрез извеждане на прагови стойности за допустими нива в местата на въздействие, определена е акустичната характеристика на потенциалните източници на шум: технологичен процес и използвани съоръжения и инсталации, представена е надеждна прогноза за разпространението на шума и вибрациите, и въздействието им върху

чувствителните рецептори (урбанизирани територии), и са идентифицирани потенциалните възможности и мерки за смекчаване на въздействието (при доказана необходимост).

За оценка на въздействието на шума в допълнения доклад за ОВОС са приложени международните и европейски стандарти, включително използването на специални софтуерни програми, базирани на тези стандарти за прогноза и картиране на излъчвания шум от различни източници на шум съгласно Директивата за шума (Environmental Noise Directive 2002/49/EC). За целите на акустичната оценка е използван специален софтуерен продукт SoundPLAN essention, разработен от Braunstein+B Berndt GmbH/SoundPLAN International LLC, Germany.

Представеният анализ показва, че нивата на промишлен шум при изпълнението на предвидените с инвестиционното предложение дейности за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г. ще бъдат в допустимите граници, значително под установените гранични стойности за защита на човешкото здраве. Общото въздействие е приемливо, като не води до влошаване на акустичната среда.

Вибрации

Очакваните пикови стойности на вибрациите, достигащи регулационните граници на с. Оборище и гр. Панагюрище, са значително под нормативно установените и не притежават потенциал за увреждане на човешкото здраве, и нанасяне на материални щети по строителните конструкции, съоръжения, архитектурни елементи, и услуги. Възможните въздействие са кратковременни, с нисък интензитет и локални, ограничени в зоната на рудничната площадка.

Население и човешко здраве

Въздействието върху населението и здравето на хората ще бъде ограничено и съобразено с действащите в страната норми за качество на околната среда и с оглед на прилагането на принципите за намаляване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие. Не се очаква промяна и по отношение на заболяемостта на населението, поради това, че няма данни, доказващи причинно-следствена връзка между дейността на „Асарел-Медет“ АД и заболяемостта на населението, вкл. и от онкологични заболявания. За работниците не се очакват негативни влияния, няма допълнителни източници на опасни вещества и вредности, нови рискове в работната среда в сравнение с етапа преди започване реализацията на проекта. Всички установени рискове от вече реализираните дейности по проекта са управляеми. Ясна положителна значимост на въздействието е налице по отношение на социалните и социално-битовите условия за работниците. Тези положителни тенденции се очаква да продължат и с реализацията на ИП.

5. В доклада са предложени конкретни мерки за избягване, предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на установените неблагоприятни последици върху околната среда и човешкото здраве, както от вече изпълнените проектни дейности, така и от предстоящите за реализация дейности по проекта и инвестиционното предложение. Мерките се отнасят за периода на строителство, експлоатация и извеждане от експлоатация на миннодобивния комплекс и рекултивация на увредените терени.

6. В доклада са разгледани и оценени всички възможни кумулативни въздействия с други реализирани или одобрени проекти по компоненти и фактори на околната среда. Заключение на колектива от независими експерти, разработили доклада за постфактум оценка на въздействието върху околната среда на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“ и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционното предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел – Медет“ АД до 2040 г.“, е:

- 6.1. Не са констатирани значителни отрицателни последици за околната среда и човешкото здраве вследствие на вече реализираните дейности по проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД“;

- 6.2. Бъдещите дейности по проекта, както и тези, предвидени в инвестиционното предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел – Медет“ АД до 2040 г.“, могат да се реализират без значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.

7. Качеството на ДОСВ за проекта и ИП е оценено положително и при проведеното обществено обсъждане на доклада, заедно с този по ОВОС, не са получени мотивирани писмени становища с информация, която да се различава от изложената в изготвения ДОСВ на проекта и ИП върху защитени зони BG0002054 „Средна гора“, BG0001389 „Средна гора“, BG0000426 „Река Луда Яна“ и BG0001039 „Попинци“

След анализ на изложената в ДОСВ информация за степента на въздействие, представените данни за проекта и ИП, и резултатите от общественото обсъждане, е предложено одобряване на проекта и ИП, тъй като реализираният вече проект и реализацията на нереализираните до момента дейности от проекта и ИП, няма да окажат значително отрицателно въздействие върху защитени зони от мрежата „Натура 2000“, поради следното:

- 7.1 Проектът и ИП не предвижда значима промяна на технологиите за добив и преработване на медна руда, нито предвижда значимо увеличаване на засегнатите площи (концесионната площ не се предвижда да бъде увеличавана), при което не се очаква значително увеличаване на отрицателно въздействие върху защитени зони.
- 7.2 С оглед, че при досегашната експлоатация на рудник „Асарел“, „Западното насипище“, хвостохранилище „Люляковица“, съоръжение за минен отпадък „Окисно насипище“ и съпътстващите ги съоръжения и дейности не е установявано отрицателно въздействие върху защитени зони от мрежата „Натура 2000“, включително и върху защитени зони BG0002054 „Средна гора“, BG0001389 „Средна гора“, BG0000426 „Река Луда Яна“ и BG0001039 „Попинци“, то продължаването на експлоатацията на обектите в планираните обеми и площи не се очаква да окаже значително отрицателно въздействие.
- 7.3 Предвид отдалечеността на площадката на проекта и ИП от защитени зони BG0000426 „Река Луда Яна“ и BG0001039 „Попинци“, и че при досегашната експлоатация на обекта не е установявано отрицателно въздействие върху двете защитени зони – разширяването на дейността не се очаква да доведе до поява на отрицателно въздействие върху защитени зони BG0000426 „Река Луда Яна“ и BG0001039 „Попинци“.
- 7.4 По отношение на структурата на защитена зона BG0001389 „Средна гора“ в границите на елементите на проекта и ИП към 2011 г. попадат 284.98 ха, или 0.258% от територията на зоната, съответно в границите на елементите на проекта и ИП към 2023 г. попадат още 50.84 ха, или общо 0.304% от територията на зоната. Проектът и ИП предвиждат сравнително минимални разширения около съществуващ от 80-те години на миналия век минен комплекс с голям мащаб, разположен в периферията на ЗЗ. Предвид и малката засегната площ се очаква, че реализацията на проекта и ИП няма да окаже значително въздействие върху структурата на зоната.
- 7.5 Загубата на територия и фрагментацията на седемте природни местообитания – предмет на опазване в защитена зона BG0001389 „Средна гора“, които ще бъдат засегнати от проекта и ИП се оценява като незначителна, тъй като са засегнати малки площи (не повече от 0.793% от местообитанията) от широко разпространени в зоната природни местообитания.

- 7.6 Въздействието на проекта и ИП върху местообитания на 22 вида животни, включени в стандартния формуляр на защитена зона BG0001389 „Средна гора”, които ще бъдат пряко засегнати от проекта и ИП е оценено като незначително, поради малката засегната площ.
- 7.7 Не се очаква увеличаване на бариерния ефект, тъй като се предвиждат минимални разширения около съществуващ от 80-те години на миналия век минен комплекс.
- 7.8 От очакваното пряко унищожаване на индивиди от 13 вида – предмет на опазване на защитена зона BG0001389 „Средна гора”, за 11 вида това въздействие ще е незначително върху популациите на видовете, а за два горски вида прилепи е оценено като средно въздействие, но с прилагането на предвидените мерки, въздействието ще бъде намалено.
- 7.9 Безпокойството на животински видове – предмет на опазване на защитена зона BG0001389 „Средна гора” е оценено като несъществуващо или незначително.
- 7.10 Не се очаква значително кумулативно въздействие върху видове и природни местообитания, предмет на опазване на защитени зони BG0001389 „Средна гора” и BG0002054 „Средна гора”.
- 7.11 Проектът и ИП няма да окажат значително въздействие върху структурата на защитена зона BG0002054 „Средна гора” поради малката засегната площ, спрямо цялата площ на защитената зона.
- 7.12 Загубата на местообитания на видове, предмет на опазване на защитена зона BG0002054 „Средна гора”, се оценява на незначително, поради сравнително малките засегнати площи спрямо площта на целите местообитания на видовете в зоната – не повече от 0,5% за най-засегнатия вид.
- 7.13 При прилагане на предвидените мерки не се очаква да има значително въздействие по отношение на унищожаването на индивиди от видове, предмет на опазване на защитена зона BG0002054 „Средна гора”.

8. Съгласно становище с изх. № ПУ-01-269(4)/10.11.2022 г. Басейнова дирекция Източнобеломорски район, (БДИБР), ИП „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г. е допустимо от гледна точка на ПУРБ И ПУРН на ИБР (2016-2021 г.), *Закона за водите* (ЗВ) и подзаконовите нормативни актове към него.

9. С писмо изх. № ПУ-08-14(6)/18.04.2024 г., БДИБР изразява положително становище относно качеството на изготвения доклад за постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет” АД и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.

10. Регионална здравна инспекция – Пазарджик (РЗИ-Пазарджик), писмо изх. № 10-140-2/08.01.2024 г. дава положителна оценка на качеството на доклад за постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет” АД и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г. по отношение направените в него анализ и оценка на значимостта на положителните и отрицателните въздействия върху човека и възможния здравен риск от експлоатацията на реализирания вече проект и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение.

11. По отношение качеството на изготвения и коригиран доклад са получени положителни становища от Регионална дирекция по горите – Пазарджик (вх. № ПД-01-

169-(82)/27.03.2024 г.) и Областна дирекция „Земеделие“ – гр. Пазарджик (вх. № ПД-01-169-(84)/04.04.2024 г.)

12. На основание сключен договор за извършване на консултантска услуга, са получени експертни становища (вх. №№ ПД-01-(74)/19.02.2024 г. и ПД-01-(88)/09.05.2024 г.) от Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“. Получената въз основа на изложените в становищата мотиви експертна оценка, е положителна по отношение качеството на изготвения доклад за постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.

13. При провеждането на процедурата по ОВОС са извършени консултации със заинтересованите лица и засегнатата общественост. Възложителят е провел консултации по заданието за обхват и съдържание на доклада. В приложената справка подробно са отразени резултатите от проведените консултации в т. ч. приетите и неприети бележки, становища, мнения и препоръки.

13.1 След положителна оценка на качеството на доклада за постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г., е осигурена обществен достъп до доклада с всички приложения към него, включително и ДОСВ.

13.2 Проведени са десет срещи за обществено обсъждане на 17.06.2024 г., 18.06.2024 г., 19.06.2024 г. и 20.06.2024 г. в следните населени места: гр. Панагюрище, с. Бъта, с. Попинци, с. Баня, с. Панагюрски колонии, с. Поибрене и с. Оборище (находящи се в община Панагюрище), гр. Пазарджик, с. Черногорово и с. Росен (находящи се в общ. Пазарджик).

13.3 В резултат на общественото обсъждане и осигурения обществен достъп до доклада за постфактум ОВОС на проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД и оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г., в РИОСВ-Пазарджик са получени писмени становища и възражения, както против, така и в подкрепа на проекта и реализацията на ИП.

13.4 Постъпилите възражения са предоставени на възложителя – „Асарел-Медет“ АД за запознаване и произнасяне, съгласно чл. 17, ал. 5 от *Наредбата за ОВОС*.

13.5 С писмо, с вх. № ПД-01-169-(104)/26.06.2024 г., възложителят е предоставил протоколите от проведените срещи за обществено обсъждане с приложения към тях списъци на присъствалите. С протоколите от проведените срещи са приложени получените становища, както в подкрепа, така и срещу проекта и ИП.

13.6 От възложителя е изготвено становище по смисъла на чл. 17, ал. 5 от *Наредбата за ОВОС*, което е предоставено в РИОСВ-Пазарджик с писмо с вх. № ПД-01-169-(106)/01.07.2024 г., както и на засегнатите общини и кметства за осигуряване на обществен достъп. В писменото становище на възложителя по чл. 17, ал. 5 от *Наредбата за ОВОС* е отговорено на направените предложения, препоръки, мнения и възражения. Предвид на това, че не са налице обстоятелства в съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 7 от *Наредбата за ОВОС*, преценката в становището на възложителя е, че не е необходимо допълване на доклада и приложенията към него, т.к. липсва нова информация въз основа на експертна оценка, която да се различава от представената в ДОВОС. Същото е потвърдено с допълнително становище от Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ гр. София с писмо с вх. № ПД-01-169-(123)/14.08.2024 г.

14. Мотивите в настоящото решение са изготвени на база:

14.1 Доклада по ОВОС и приложенията към него;

14.2 Становище на възложителя по смисъла на чл. 17, ал. 5 от *Наредбата за ОВОС*;

14.3 Нарочно изискана външна експертиза от Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, изготвена от:

– проф. д-р Иван Копрев – специалист „проектиране, строителство, разработка и експлоатация на открити рудници, рекултивация на нарушени терени от открит добив на полезни изкопаеми“;

– проф. д-р Светлана Браткова – специалист „мониторинг на повърхностните и подземни води“;

– доц. д-р Анатоли Ангелов – специалист „пречистване на промишлени отпадъчни води“;

– доц. д-р Евгения Александрова – специалист „устойчивост на откосите“.

14.3 Становище на проф. д-р инж. Кисляков – катедра „Хидротехника и хидромелиорация“ в Университет по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ), София.

14.4 По време на общественото обсъждане на доклада за ОВОС, както и в хода на процедурата, са депозиран положителни становища, възражения и предложение от заинтересованите граждани и организации. Възраженията и предложенията са обсъдени от административния орган и приети за неоснователни и немотивирани.

15. Със свое Решение № 1-1/2024 г., Експертният екологичен съвет при РИОСВ-Пазарджик единодушно предлага да бъде одобрено проект „Разширяване на промишлената площ на „Асарел-Медет“ АД и осъществяването на инвестиционно предложение „Комплексен проект за развитие на „Асарел-Медет“ АД до 2040 г.

и при следните условия:

I. Общи

1. Управлението на минните отпадъци да се извършва съгласно разпоредбите на глава осем от *Закона за подземните богатства* (ЗПБ).

2. Актуализацията на цялостния работен проект за добив и първична преработка на подземни богатства и цялостния работен проект за ликвидация или консервация на миннодобивния обект и за рекултивация на засегнатите земи да се съобрази с приетите условия и мерки, поставени в настоящото решение по ОВОС.

II. За фазата на проектиране

1. В проекта за рекултивация, за биологичната рекултивация да се предвиди да бъде изпълнена само с местни растителни видове.

2. Дейностите, свързани с отвеждане на чистите води на р. Панова и р. Асарелска, да се извършват при наличие на издадени разрешителни за ползване на повърхностен воден обект, съгласно чл. 46, ал. 1, т. 1, буква „г“ от *Закона за водите*.

III. По време на експлоатацията, извеждане от експлоатация и закриване:

1. По време на експлоатацията на хвостохранилище „Люляковица“ да се предприемат всички необходими мерки за ограничаване на неорганизираното изпускане на прахови частици в атмосферния въздух.

2. Да се осигурява непрекъснат стриктен контрол и поддръжка на всички хидротехническите съоръжения – баражи, ПСОВ, хвостохранилище „Люляковица“ и охранителни канали.

3. Да не се изпускат и заустват замърсени отпадъчни води извън площадката на минния обект през целия период на експлоатация, техническа ликвидация и рекултивация, включително и в повърхностните водни обекти.

4. Добивните работи и експлоатацията на съоръженията за минни отпадъци да се извършват, като се вземат необходимите мерки за незасягане (замърсяване на почвите) на съседни на концесионната площ имоти. Експлоатацията на съоръженията за минни отпадъци да е съобразена със заложените превантивни мерки в предложението за управление на минните отпадъци.

5. Да се извършва поетапна рекултивация на съоръженията за минни отпадъци и промишлената площадка паралелно и успоредно с извършване на добивните дейности, съгласно проекта за рекултивация по Наредба № 26/1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт. Хумусният пласт от разкривката на рудника и обектите, предвидени за разширение и строителство да се съхранява в отделно депо и да се използва при рекултивационните дейности.

6. Да не се извършват дейности по депониране на минен отпадък в площите (с променен статут в рамките на концесионната площ), попадащи във водосбора на р. Тополница. В случай, че възникнат обстоятелства, изискващи изпълнение на каквито и да е дейности в тези площи, е необходимо възложителят да уведоми компетентния орган РИОСВ-Пазарджик за своите инвестиционни намерения.

IV. Мерки по чл. 96, ал.1, т. 8 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС)

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
Общи				
СССЕРЕМ_1	Д	Оповестяване на резултатите от провеждания мониторинг на компонентите и факторите на околната среда от изпълнението на	Строителство Експлоатация Извеждане от експлоатация и рекултивация	Информирание на заинтересованите страни

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		мерки за мониторинг CM_1, AM_1, SM_1, SWM_1, GWM_1, SWGWM_1, NM_2.		
CCEREM_2	О	Поддържане на актуален Аварийен план, подходящо оборудване, съоръжения и обучен персонал, както и провеждането на регулярен мониторинг на рисковите съоръжения на територията на дружеството.	Строителство Експлоатация Извеждане от експлоатация и рекултивация	Защита на работниците и населението от близките населени места в случай на авария или инцидент на някой от производствените обекти на дружеството.
CCEREM_3	Д	Прилагане и управление на процедурите на Системата за управление на мерките за безопасност и обучение на персонала и подизпълнителите	Строителство Експлоатация Извеждане от експлоатация и рекултивация	Минимизиране на риска от възникване на големи аварии и ограничаване на последиците от тях.
CCEREM_4	Д	Контрол на мерките за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последиците от тях за човешкото здраве и околната среда	Строителство Експлоатация Извеждане от експлоатация и рекултивация	Минимизиране на риска от възникване на големи аварии и ограничаване на последиците от тях.
Климатични промени				
CLEEM_1	Д	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на административните и производствени сгради.	Експлоатация	Снижаване на разходите за енергопотребление, на парникови газове което има пряк ефект върху

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
				намалението на емисии
CLEEM_2	Д	Провеждане на допълнителни озеленителни мероприятия около административни сгради, паркинги, производствени сгради и други зони.	Експлоатация	Смекчаване на натиска върху микроклиматичните условия, което ще допринесе за устойчивост спрямо последиците от изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени в района.
CLEEM_3	Д	Продължаване на реализацията на проекти за подобряването на техническата инфраструктура и изграждане на съоръжения за превенция от природни бедствия – наводнения, свлачища, пожари и др.		Смекчаване на натиска върху микроклиматичните условия, което ще допринесе за устойчивост спрямо последиците от изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени в района.
Атмосферен въздух				
АЕЕМ_1	Д	Строг контрол на спазването на вътрешните правила за движение на автосамосвалите до съответните разтоварни пунктове - ЦПТ-2, ЦПТ- 3	Експлоатация	Ограничаване на вероятността от произшествия между транспортните средства, с цел недопускане на залпови емисии на

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		и КЕТ, както и до съответните съоръжения за минни отпадъци.		токсични вещества, вследствие на инциденти и пожари.
АЕЕМ_2	Д	Спазване на вътрешните правила за безопасност и на правилата за проверка на оборудването и на превантивна поддръжка на рудничната техника.	Експлоатация	Опазване качеството на въздуха и здравето на работещите от наднормени емисии от отработените газове на рудничната и транспортна техниката Ограничаване на вероятност от залпови емисии на токсични вещества при инциденти и пожари
АЕЕМ_3	О	Да не се допуска надвишаване на допустимите товари за съответните видове транспортни средства. Транспортните средства да са с покрити товари, съгласно изискванията на чл. 70 от Наредба 1/2005.	Експлоатация	Недопускане на наднормени прахови емисии при авариране на транспортните средства и изсипване на прахообразните материали на транспортно трасе, които в последствие стават източници на неорганизиран прахови емисии. Опазване на въздуха, почвите и здравето на работещите.
АЕЕМ_4	Д	Да не се допуска работа на празен ход на двигателите	Експлоатация	Намаляване на вредните газове в атмосферата.

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		на рудничната механизация и транспортните средства.		Опазване на въздуха и здравето на работещите.
АЕЕМ_5	О	Използване на оросителна (подвижна) инсталация за потискане на прахоотделянето при товаро-разтоварни, изкопни, насипни и др. дейности, източници на прахови емисии		Намаляване запрапването на атмосферния въздух. Опазване на здравето на работещите в района.
АЕЕМ_6	О	Откритите площи за съхранение на насипни материали да бъдат оросявани при сухо и ветровито време		Недопускане на наднормени прахови емисии при работа с прахообразни материали.
Води				
DWEREM_1	О	Недопускане разширяването на рудник „Асарел“ в северна и северозападна посока и запазване границите му в обсега на сегашните предвиждания.	Експлоатация Рекултивация	Недопускане промяна в дебита на съществуващото речно водохващане на р. Панова за ПБВ на с. Оборище.
SWEREM_1	О	Актуализация и осъвременяване на мрежата от пунктове за мониторинг на повърхностни води и привеждането ѝ в съответствие с развитието	Експлоатация Рекултивация	Намаляване на натиска върху повърхностните води.

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		на производствената дейност на „Асарел-Медет“ АД от 2009 год. до настоящия момент.		
SWEREM_2	О	В резултат на изпълнението на мярка SWEM_1 да се изготви анализ на функционалното състояние на съществуващите ХТС и при необходимост да се почистят, реконструират и/или изградят нови ХТС.	Експлоатация Рекултивация	Намаляване на натиска върху повърхностните води.
GWEREM_1	О	Актуализация и осъвременяване на мрежата от пунктове за мониторинг на подземни води и привеждането ѝ в съответствие с развитието на производствената дейност на „Асарел-Медет“ АД от 2009 год. до настоящия момент. Мярката включва и извършването на оглед и оценка на техническото състояние на съществуващите пунктове за собствен мониторинг на подземни води. При констатирана	Експлоатация Рекултивация	Опазване подземните води от замърсяване чрез получаване на достоверна и навременна информация за качеството на същите и предприемане на своевременни мерки за отстраняване на евентуално появили се замърсявания.

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		необходимост да се проведат ремонтни работи, вкл. почистване на сондажите и определяне на филтрационните им характеристики и количеството на водопритока към тях по данни о възстановяването на водните нива.		
GWEEM_1	Д	Да продължи изграждането на нови сондажи и наблюдение на нивото на подземните води и поровото налягане в обсега на депресионната фуния, създадена от котлована на рудника.	Експлоатация	Опазване качеството на подземните води
Земни и почви				
SCEEM_1	О	Отнемане, депониране и съхранение на хумусния слой по начин, който не позволява неговото увреждане и унищожаване.	Строителство Експлоатация	Отнетите и правилно съхранени земни маси ще подпомогнат бързото възстановяване на почвените свойства в етапа на рекултивация.
Ландшафт				
LREM_1	О	Възстановяване на унищожените ландшафти до състояние, близко до естественото на	Извеждане от експлоатация и рекултивация	Минимизиране на остатъчните въздействия върху ландшафта

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		ландшафтите в района.		
Биологично разнообразие, вкл. флора, фауна, защитени територии и защитени зони				
ВСЕЕМ_1	Д	Дейностите по отстраняване на дървесно-хростовата растителност да се извършват в периода август – октомври	Строителство Експлоатация (експлоатационно изграждане на съоръженията)	Елиминиране риска от унищожаване/изоставяне на яйца/малки на птици и горски видове прилепи, вкл. такива, предмет на опазване в зоната, и зимуващи индивиди от горски видове прилепи, вкл. такива, предмет на опазване в зоната.
ВСЕЕМ_2	Д	Преди навлизането на строителна техника, мъртвата дървесина, която е подходяща за развитието на ларвите на твърдокрили, да бъде преместена извън строителната площадка.	Експлоатация (експлоатационно изграждане на съоръженията)	Намаляване риска от смъртност на сапроксилни твърдокрили, вкл. за видове, предмет на опазване в ЗЗ
ВСЕЕМ_1	Д	В гранични на ИП територии, в които е наличен горски фонд, да бъдат поставени най-малко 80 къщички за прилепи. Типа и местоположението им бъде определено от експерт по прилепи, и съгласувано с горските	Строителство Експлоатация	Намаляване въздействието за видовете дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>) и широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>)

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		поделения		
ВСЕЕМ_2	Д	В гранични на ИП територии, в които е наличен горски фонд, да бъдат поставени най-малко 60 къщички за мухоловки, разпределени в поне 3 района. Типа местоположението им и времевия период да бъдат определени от експерт по птици, и съгласувано с горските поделения	Строителство Експлоатация	Намаляване въздействието за видовете полубеловрата (<i>Ficedula semitorquata</i>) и червеногуша мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)
BEREM_1	Д	При рекултивацията да се използват само автохтонни за района дървесни и храстови видове. Списъка с видовете да бъде одобрен от експерт ботаник	Извеждане от експлоатация и рекултивация	Запазване характера на растителността в защитените зони. Предотвратяване разпространението на инвазивни видове
ВСЕРЕМ_1	О	Да не се допуска движение и работа на техника извън елементи на ИП. Да не се допуска разчистване на растителност извън границите на оцененото пряко въздействие – елементите на ИП	Строителство Експлоатация Рекултивация	Предотвратяване на допълнително унищожаване на растителността, вкл. на природни местообитания, предмет на опазване в ЗЗ. Ограничаване на безпокойството на животните и тяхната смъртност, вкл. за

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
				видове, предмет на опазване в ЗЗ
ВСЕРЕМ_2	О	Да се ограничи осветяване на съседни терени извън площите за реализация на ИП	Строителство Експлоатация Рекултивация	Ограничаване безпокойството за видове бозайници, вкл. прилепи
Културно-историческо наследство				
СНСЕЕМ_1	Д	В случай на откриване на неизвестни до момента археологически обекти да се приложат чл. 160 и 161 от ЗКН	Строителство Експлоатация	Опазване на неизвестни до момента археологически обекти
Материални активи				
МАСЕЕМ_1	Д	Своевременно възстановяване на увредени, в резултат на минно-добивната дейност инфраструктурни обекти и други материални активи в границите на концесионната площ или извън нея.	Строителство Експлоатация	Опазване и подобряване на материалните активи в района на проекта и ИП
Вредни физични фактори				
NCEEM_1	Д	Ограничаване/избягване на движението на тежкотоварни транспортни средства за доставка на технологично оборудване и др.	Строителство Експлоатация	Ограничаване на нивата на шум и дискомфорт

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		материали през или в близост до чувствителни рецептори (обекти, подлежащи на здравна защита).		
NEEM_1	О	Предвидените за закупуване и използване машини и съоръжения да отговарят на изискванията на Наредба за съществените Изисквания и оценяване съответствието на машините и съоръженията които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха (ДВ бр. 11/2004 г. с изм. и доп.)	Експлоатация	Ограничаване на нивата на шум в ОС
NEEM_2	О	Работа с технически изправна техника и механизация		
NEEM_3	Д	Височината на товарене и разтоварване на руда и др. суровини и товари да бъде сведена до минимум, до колкото това е възможно	Експлоатация	Ограничаване на нивата на шум в ОС
NEEM_4	Д	Взривните работи да се извършват в периода от 9:00 до 17:00 ч. в непразнични дни		
NEEM_5	Д	Ограничаване на взривните дейности при неблагоприятни		

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализацията на проекта и инвестиционното предложение
		метеорологични условия – инверсионно състояние на атмосферата, ниска облачност и посока на вятъра, към с. Оборище и гр. Панагюрище		
Отпадъци				
WCEEM_1	Д	Третиране на образуваните отпадъци при спазване изискванията на <i>ЗУО и ЗПБ</i>	Строителство Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда и човешкото здраве
Население и човешко здраве				
Население				
ННЕЕМ_1	Д	Спазване на мерките, касаещи климат, качество на атмосферния въздух, води и вредни физични фактори (шум)	Експлоатация	Минимизиране на остатъчните въздействия (ако има такива) върху населението. Ще бъдат запазени и подобрени качествата на околната среда в района
Работници				
WHEEM_1	О	Спазване на изискванията за ЗБУТ, наблюдение и подобряване на работната и социална среда на работниците	Експлоатация	Минимизиране на вредното влияние на работната среда. Добри условия за почивка предотвратяване на умората
WHEEM_2	Д	Наблюдение върху здравното състояние на работниците, провеждане на ежегодни профилактични прегледи		Минимизиране на риска за здравето и осигуряване на ранна превенция. Запазване и подобряване на

Код на мярката	Тип на мярката	Мярка	Период/фаза на изпълнение	Резултат – до каква степен ще бъдат избегнати, предотвратени, намалени или премахнати значителните неблагоприятни последици от бъдещата реализация на проекта и инвестиционното предложение
				здравните показатели на работниците, предотвратяване на инциденти, трудови злополуки и професионални заболявания.

Настоящото решение се отнася само за проекта и инвестиционното предложение, които са били предмет на извършената ОВОС по реда на *Закона за опазване на околната среда*. При разширение или изменение на проекта и инвестиционното предложение, възложителят трябва да уведоми своевременно РИОСВ-Пазарджик във възможно най-ранен етап.

При промяна на възложителя новият възложител, съгласно чл. 99, ал. 11 от *Закона за опазване на околната среда*, задължително трябва да уведоми РИОСВ-Пазарджик.

При констатиране на неизпълнение на условията и мерките в решението по ОВОС виновните лица носят отговорност по чл. 166, т. 2 от *Закона за опазване на околната среда*.

На основание чл. 99, ал. 12 от *Закона за опазване на околната среда* решението по ОВОС губи правно действие, ако в срок 5 /пет/ години от датата на издаването му не е започнало осъществяването на инвестиционното предложение.

Заинтересуваните лица могат да обжалват решението в 14-дневен срок пред министъра на околната среда и водите или Административен съд – Пазарджик, чрез РИОСВ-Пазарджик по реда на *Административнопроцесуалния кодекс*.

Дата: ... 09.092024 г.

КОСТАДИН ГЕШЕВ
Директор на РИОСВ – Пазарджик

